

Taxa postala
platite in numerar
No. 224.716-929

Ara 5 lej

UJ KELET

DL Ramaseter Robert
Budapest
Dietér 2 II e 8

POLITIKAINAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
ucca) 10. szám. Telefonszám: 9-77
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej
KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy évre 10 dollár
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

Ó műsora

(Az Ufa világhírű
ámája, a legizgal-
mabb német beszé-
lő új vetítő és
mutatása. Előad.
Helyárak: 10 és

Ó műsora

(Az Ufa világhírű
ámája, a legizgal-
mabb német beszé-
lő új vetítő és
mutatása. Előad.
Helyárak: 10 és

MUSOR

EUROPÁI
június 25.
mf. hangv. Beetho-
f. zongora és zene-
f. 21: Előadás.
g. 9.30: Hírek.
2.25: Hírek. 1: Pon-
2.45: Hírek. 4: A
n. 4.30: Cigányzene
jelzés, időjárás, hi-
ndor felolvasása.
szel-nyitány. Peer
r. Lirai szvit. 7.25:
lők. 7.50: Hangv.
Pontos időjelzés, idő-
ura Sándor cigány-
zene.
st. 22.40: Jazz.
e.
f. zene.
k hangv. — 19.20:
sták hangv.
angv.
chielli: Gioconda c
szkij-émlékhangv.
ammofón.
k és cseh népdalok

detések

e. baltekie, und
auch chimis, rasche
richtet sucht Stelle
e: Izraelita kántor
rap selyem horgolt
alcsokkal, 600 lej
ik jelentkezzék az
alában. Pénzt meg-
és mellékeltetés-
ól, egy parkettes
viség berendezésel
erva palota Regele
brendü minőségben
són eladók. Régiés
Cluj, Str. Avram
arróleányok felvé-
divatszalonjában
rdinand 48., regge
katársa reggel fé-
ó elfoglaltság
nőnt keres. Jelen
adóhivatalában.
előszoba, konyha
akás a Wesselényi
Értekezni a Goly
szinti szoba, laká-
ina Maria 15.

porosz csizmától a gall sisakig

Legendák élete ép olyan szívós,
mint a rágalmaké. Ugy a legendák,
mint a rágalmak, rendszerint túlélik
a látszatokat, amelyekből fakad-
nak és csak megrázó történeti esemé-
nyek képesek arra, hogy kikezdjék ér-
nyüket. Mondják, hogy a látszatok
kétségtelen azonban, hogy a
nagyon sokáig tudnak megélni a
szatokból. Különösen a politika vilá-
gában, melyben hivatásos csalók a lát-
szatok csalásából szövik meg azokat az
világi hálókát, melyek a népek tiszt-
látását elhomályosítják.

A világháború előtt Európaszerte tar-
tatták magt az a legenda, hogy Francia-
ország, a nagy forradalom Franciaor-
szág, a szabadság letéteményese. Bizonyos
szatok igazolták is ezt a feltevést,
a valóságban, a modern francia
állami alkotásokban egy egészen más
kontúrjai voltak észrevehetők:
kispolgári önzés és a nagyvilági es-
zmögé bujtatott kíméletlenség kon-
jújai.

A sokszor hangoztatott frázisoknak
mégvan az az alantas előnyük,
hogy a kritikátlan tudatokban vaskos
szóként tükröződnek. A világhá-
ború előtt mindenki a szabadságszerető
demokratikus francia nép erényeiről
szólt, anélkül, hogy e valóban tehet-
ő nép valóságos élete mögött meg-
látta volna annak a zsarnoki militariz-
musnak oroszlánkörmeit, mely most tel-
jes súlyával akar Európára, sőt az
észvilágra tenyerelni. Igen: a világhá-
ború kitörése előtt Franciaország
maga a haladás, Németország pedig
maga a reakció fellegrája volt ismere-
s. Naiv anyák ideges gyermekeiket
porosz csizmával ijesztgették, azzal
német militarizmussal, mely kétség-
esen brutális volt, de ezt a brutali-
zást nem is rejtette véka alá. Tábornok-
ok, lakások és a szellemi élet kibérelt-
t, vadászakabátos junkerek és sörívő
kispolgárok egyaránt hirdették, hogy
világot egyedül a császári Németor-
szág képes ráncbaszedni és egyedül a
porosz csizma nyomában burjánozhat-
nak fel azok a virágok, melyek az eu-
ropai civilizáció hadiszákmányából készit-
t díszbédjein a megfelelő asztaldi-
ket szolgáltatgatják.

A porosz csizma azóta keserűen meg-
száradt. A francia demokrácia ne-
ben győző antant-seregek előtt ha-
tra sebezve hullott porba a császári
s a német junkerek uralmát a dol-
gó német nép uralma váltotta fel.
Mindenki azt hitte, vagy legalább is azt
ártta, hogy az első győzelmi mámor-
ban a francia demokrácia testvérjób-
t fog nyújtani a német demokráciá-
nak. Mindenki várta, hogy Németor-
szág kényszerű lefegyverzése után
Franciaország önkéntes lefegyverzése
következzen s a nagy francia forra-
dalom szellemi örököse testvéri szolida-
ritással fogja keblére zárni a maga for-
radalmában megtisztult és ujjászületett
németországot. Akik ezt várták, akik
hiszték, alaposan csalódtak. A
gall kakas, mely hajdan a népek haj-
lhasadását kukorékolta a világba, ez-
tál egy új francia militarizmus hajnal-
asadásának hírnökévé változott. A
francia forradalom napja, mely hajdan
Európa népeinek felkelő napja akart
enni; ezúttal az európai reakció nap-

Megkezdődött a választfelirati vita

A liberálisok várakozó álláspontra helyezkednek, az avereszkánusok támadják, a magyar párt pedig támogatja a kormányt

Miért nem tudott magának Jorga 25 év alatt pártot teremteni? Goga Octavian nagy beszédben fejtette ki, hogy a jelenlegi kormányt a politikai életen kívüli állónak kell tekinteni

A szenátus megkezdte a közigazgatási törvény javaslatának vitáját

Bucuresti-Bukarest, június 25. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara ma dél-utáni ülésén napirend előtt Mirescu szociáldemokrata a vasárnapi munkaszüneti respektálását sürgeti, majd rámutat arra, hogy az új európai időszámítás következtében a munkások többet dolgoznak.
Toma georgista kontestációt nyújt be Tascu Pucerea liberális mandátuma ellen, akit sikkasztás miatt elítéltek.
Tascu Pucerea kijelenti, hogy az ítélet még nem végleges.

Megkezdődött a választfelirati vita

Áttérnek a napirendre, amelyen a választfelirati vita szerepel. Duca a liberális párt nevében deklarációt olvas fel, amelyben leszögezi, hogy a liberális párt a korona iránti hűségéből vett részt a kormány oldalán a választásokon. A kilátásba helyezett törvényjavaslatok között több is van, amelyek talákoznak a liberális párt politikájával és ugyanez áll a költségvetés ratifikálására is. Vannak azonban a trónbeszédnek olyan homályos részei, melyek feltétlenül megvilágításra szorulnak. Így például a trónbeszéd egy helyen a „Romániában lakó népekről” beszél. Nos, Románia egységes nemzeti állam, amelynek jellegét a kisebbségi követelések nem változtathatják meg. Vég eredményben kijelenti, hogy a liberális párt ne mizmervén a kormány intencióit, tartózkodni fog a választfelirat megszavazásától.

A magyar párt támogatni fogja a kormányt

Bethlen György a magyar párt nevében olvas fel nyilatkozatot. A választási visszaélések megakadályozták az erdélyi magyarságot abban, hogy az őt megillető képviselőihez jusson. Foglalkozik a trónbeszéddel, amely először ismeri el, hogy Romániában több nép lakik együtt. Ugyan csak első ízben ígrik be a kisebbségi

probléma megoldását. Ezen ígéretek be-
váltásának elvartában a magyar párt a
tőle telhető módon támogatni fogja a kor-
mányt az általános állampolitikai, vala-
mint gazdasági kérdésekben.

Bratianu György kritikája a trónbeszédről

Schina a köztisztviselők bizalmáról biz-
tosítja a kormányt, Busila mérnök a nagy
iparosok nevében beszél, George Bratianu
pártjának nyilatkozatát olvassa fel. Rá-
mutat azokra a sorozatos erőszakosságok-
ra és visszaélésekre, melyeket a kormány

„Erdélyben mindenütt csukott ajtókra találtam”

Goga Octavian a néppárt nevében
szóval fel. Rámutat azokra a furcsa kö-
rülményekre, amelyek között a Jorga-
kormány hatalomra került. Ezt a kor-
mányt egy a politikai életen kívül álló
kormányt kell tekinteni. Jorga azért
nem tudott magának huszontöt év alatt
pártot alakítani, mert a politikai élet
skalájának összes variációit végigjá-
szotta. Csak azt kell nézni, hogy a vá-
lasztójog kérdésében, a zsidó kérdés-
ben, vagy pedig Mihai Viteazutól Cu-
záig a különböző emberekkel szemben
milyen változó magatartást tanusított
Jorga. Az új kormány a legvadabb
centralizmust vezette be. Összetételében
hiányzanak a csatolt területek képvil-
selői . . .

Jorga: Megkértem Hatiegan Emilt, Ha-
tiegan Gyulát és Tileat, hogy vállaljanak
tárcát a kormányban. Ezek az emberek
azonban nyilván nem akarnak olyan sze-
rencsétlen személlyel együtt dolgozni,
mint aminő én vagyok. Erdélyben minde-
nyütt csukott ajtókra találtam.

Goga: Egy politikusként értenie kell a
módot, hogy ne találjon csukott ajtókra.

Jorga: Én valószínűleg a semmitűzők
előtt fogom befejezni politikai karrierem

a választások során elkövetett, majd ki-
emeli pártjának választási sikerét. A
politikai pártok és a párteszmé győzelem-
ben kerültek ki az erőszakosságok ellené-
re is a választásokból. Aggodalmát fejezi
ki a trónbeszéd ama passzusa fölött, mely
a régi tradíciókhoz való visszatérésről
beszél és idejementul formulákat ígér be
ma, amikor minden teljes haladásban és
átalakulásban van.

Jurescu a Vlad Tepes liga nevében ol-
vas fel nyilatkozatot. Mindenben aprobál-
ja a kormány magatartását.

met, mert lábbal fogom tiporni a törvé-
nyeket, Önök pedig egyesülni fognak,
hogy engem börtönbe juttassanak. Igen,
inkonzekvens vagyok, mint aminő maga az
élet. Akcióim azonban embereszeretéből
és hazaszeretéből fakadnak.

Élnek-e népek Romániában

Goga elismeri Jorga érdemeit, politikusi
szerepe azonban más. A kisebbségi almi-
nisterséggel foglalkozik és kijelenti,
hogy ami őt illeti, nem bíza államtitko-
kat Brandsch Rudolf kezére. Romániában
nem népek élnek, csupán néptöredékek.

Jorga: Romániában állampolgárok él-
nek, akiknek különböző az etnikai szármá-
zásuk. Ne kívánják, hogy strucepolitika-
t folytassunk ebben a kérdésben.
Goga arról beszél, hogy a kormány elő-
ször a politikai pártok ellen indult, az-
tán mikor a választásokra került sor, a
kis-, közép- és nagy malmosokkal és ha-
sonló egyesületekkel kezdett tragikomikus
tárgyalásokba, hogy végül a legtipikusabb
politikai párttal kössön kartellt. Duca el-
vezette a liberális pártot ősi tradíciótól
és nem mert a választásokon szembeállni
George Bratianuval.

A szenátusban levették a napirendről a
választfelirati vitát és megkezdtek a köz-
igazgatási reform módosító javaslatának
tárgyalását.

különvéleményével, sisak- és szurony-
erdejével, rideg hatalmi politikájával,
békét veszélyeztető imperializmusával,
telhetetlen bankáraival és kispolgárai-
val — a porosz csizma örökét vette át
s így teljes mértékben rászolgált azok-
ra az ellenszenvekre, melyek most az
egész világsajtóban szinte minden kor-
lát és minden hangfogó nélkül megnyil-
vánulnak ellene. Franciaország kato-
naileg és gazdaságilag legyőzte Német-
országot, legyőzte a porosz csizmát. De
ezzel együtt legyőzte azt a legendát is,
mely eddig őt kulturában és szabadság-
szeretében, demokráciában és a fran-
cia forradalmi tradíciókban erkölcsileg
a többi népek fölé emelte. Eppen ezért
lehetetlen tagadni, hogy a legyőzött
porosz csizmából immár jól kinőtt új
német nemzedék erkölcsileg Franciaor-
szágot győzte le. Ma a világ szimpá-
tiája Berlin és nem Párizs felé hul-
lámzik. A lefegyverzett Németország
megnyert egy erkölcsi csatát, a sisakba
öltözött, győztes Franciaország pedig
erkölcsileg vereséget szenvedett. A le-
gendák szertefoszlottak . . .

(s. l.)

Beza csak azért nem ölte meg Sterét, mert szerinte az már nem számított a politikai életben

A magánvád és védelem izgalmas összecsapásai közepette folyik Beza diák perének tárgyalása. Mihalchet is beidézték tanúnak a tárgyalásra. Beza agresszív természetű verekedő volt, aki már több nyilvános botrányt provokált

Bucuresti-Bukarest, június 25. (Az Uj Kelet tudósítójától). A bukaresti esküdtsek nagy érdeklődés mellett folytatja Angelescu alminiszter merénylet-jének tegnapi megkezdett tárgyalását. Csütörtökön már a tanuk hosszu sora vonult fel az esküdtsek előtt és jobbról is, balról is, megvilágították a cadrilateri földproblémát, amelynek örve alatt Beza a merényletet elkövette.

„Mindent magamra vállalom”...

Elsőnek Filitti műszaki tanácsos tett vallomást, majd Cristea Niculescu ügyvéd mondotta el, hogy egyetlen egyszer látta csak Bezá, amikor már lefegyverezve állt az államtitkár szobájában. Ekkor két társa közül egyik így szólt hozzá: „Mit tett Beza ur?” Beza így felelt: „Mi köze hozzá? Nem megmondtam, hogy mindent magamra vállalom?” A tanu ezután Angelescu dobrudzsai politikájáról beszélt és hangsúlyozza, hogy Angelescu a népek közötti békülést kereste és igyekezett előnyöket biztosítani a macedóniai letelepülteknek.

Angelescu és a macedo-román kinevezések

Ekkor élénk vita fejlődött ki a magánvád és a védelem ügyvédei között. A védelem kifogásolja, hogy a tanu Angelescu érdemeit magasztalja. A bünyügyi perrendtartás 344. paragrafusa ezt nem engedi meg.

A tanu ezután elmondja, hogy Angelescu éppen a merénylet napján irt alá egy okmányt egy macedo-román orvos kinevezéséről. Ugyancsak Angelescu nevezett ki egy macedo-román ügyvédet is, aki e pillanatban a merénylet védi: Musu ügyvédet.

Simionescu, a magánvád ügyvédje kijelenti, hogy ő föltette volt Musunak és ki kellett dobni a hivatalból, olyan csúnyán viselkedett.

A silányul öltözött Beza

Az ügyvédek között viharos párviadal kezdődik, melynek az elnök erélyes közbelépése vet véget. Az elnök az incidens elsimítására az ügyvédi kamarához utasítja az ügyvédeket. A következő tanu Popenaru asszony, a hadiöveggyek egyesületének elnöke, aki jelen volt a merényletnél. A miniszteri előszobában találkozott Baicuval, aki azt mondta neki, hogy a „Tineretul constant” c. egyesület megbízásából beszarábiai előadótra indul. Mikor a két diák bement az alminiszterhez, váratlanul ott termelt Beza is, aki nagyon silányul volt öltözve és azzal, hogy ő is a delegációhoz tartozik, berontott az irodába. Egy perc sem tel el és a kintlévők hallották a revolverlövéseket.

Beza, verekedései

Georgescu Valcea tanu, a törvényhozó tanács tagja, az ujdobrudzsai törvényt ismerteti, majd Stan Persinaru tanu azt állítja, hogy Beza agresszív természetű verekedő volt, aki már több alkalommal inszenált nyilvános botrányokat. Így egyszer a „Cultura patriei” c. egyesület gyűlésén felpozította Tuzloianut, a Curentul szerkesztőségében pedig Radu Budisteanu újságíró.

Az ügyész kérdést intéz tanuhoz, tudja-e, hogy Beza meg akarta ölni Sterét?

Beza meg akarta ölni Sterét

A tanu: Igen. Hallottam, amikor azt mondta, de később felhagyott ezzel a tervvel, azért, mert szerinte Stere már nem számít a politikai életben.

Néhány tanu most arról beszél, hogy milyen hatást tett a Cadrlaterben a földművelésügyi minisztérium törvénye. Majd a per legérdekesebb tanuja, Vir-

gil Potarca, volt földművelésügyi államtitkár jelent meg az esküdtsek előtt. Potarca elmondja, hogy míg államtitkár volt, a minisztérium egyik leg nagyobb problémája a cadrlateri földkérdés volt. A macedóniai román kolonisták számára 2000 házat építettek s a kolonizáció eddig mintegy 150 millió lejbe került. Hangsúlyozza, hogy Uj-Dobrudzsában szükséges intézményesen meghatározni a földtulajdont és birtokhoz juttatni a macedóniaikat. Angelescu soha nem akart módosításokat eszközölni ezen a törvényen. Senki nem avatkozott be a neki (Potarcanak) kiosztott reszortokba, még Mihalache sem.

Potarca csodálkozik

— Nem is engedtem volna meg senkinek, — mondotta Potarca, — hogy beleavatkozzon a dolgaimba. Ez a kérdés pedig az én specialitásom volt.

Minden agitáció, mely a kérdés körül a sajtóban kifejlődött, rosszindulatú volt. Dobrudzsában tartózkodott, ahol meggyőződött annak jó hatásáról.

Már az orosz határt is átrepülték az oceánrepülő amerikai pilótanők

Berlin, június 25. Post és Gatty amerikai oceánrepülő pilóták ma reggel 7 óra 35 perckor a tempelhofi repülőtéréről folytatták világkörüli körrepülőútjukat Oroszország felé.

Az oceánrepülők 4074 km. óceáni utat 14 óra 45 perc alatt tettek meg

278 km. óránkénti átlagos sebességgel. Ezzel gyorsasági rekordot teremtettek az oceánrepülésben.

Moszkvai jelentés szerint Post és Gatty amerikai oceánrepülő pilóták világkörüli útjukon átrepültek az orosz határ felett.

A világbéke jegyében nyílt meg a rotarysták bécsi világkongresszusa

Miklas elnök Ausztria támogatására szólította fel a Rotary egyesületet

Bécs, június 25. Tegnapi délelőtt 10 órakor ünnepélyes külsőségek közt nyitották meg a rotarysták világkongresszusát.

A kongresszus első szónoka Seitz polgármester volt, aki Bécs városa nevében azt kérte a Rotary egyesület megjelent tagjaitól, hogy a nemzetközi együttműködés jegyében igyekezzenek megszabadítani az osztrák népet azoktól a bajoktól, amelyekben jelenleg szenved. Utána Buresch kancellár tartott üdvözlő beszédet, majd pedig Miklas köztársasági elnök szólalt fel és nagyszabású beszédében többek közt a következőket mondotta:

— Ausztria és Bécs Európa szíve és ha a szív megszűnt dobogni, az egész test elpusztul. Ezért arra kéri a Rotary egyesületet és annak tagjait, hogy a vi-

lágkongresszus első előadója lord Robert Cecil volt, aki a nemzetközi leszerelési problémát, majd a béke biztosítására irányuló törekvéseket ismertette. Őva intette a nemzeteket, hogy a közeli leszerelési konferencián olyan eredményekkel elégedjenek meg, amelyek nem jelentenek mást, mint a mostani fegyverkezési állomány statusquojának a fenntartását. A leszerelési világkonferencián legalább huszonöt százalékos csökkentést kell elérni a fegyverkezési kiadások minden terén.

Harminc év óta először történt meg, hogy a kormány megbukott a bulgáriai választásokon

Malinovnak van legtöbb kilátása a hatalom átvételére. Sztambolinszky pártja megerősödött az ellenzéken

Szofia, jun. 25. A bolgár távirati iroda Ljapcsev miniszterelnök nyilatkozatát közli a választás eredményéről. A nyilatkozatból megállapítható, hogy Ljapcsev példát akar mutatni arra, hogy lehet szépen is megbukni és visszavonulni. A volt miniszterelnök emlékeztet, hogy minden fáradozása arra irányult, hogy a pártharcokat enyhítse, a cél érdekében a bolgár kormány már két hónappal a választások előtt benyújtotta lemondását, azonban a le-

mondással nem érte el teljesen a kitűzött célt. Ujbóli megbízatása után a kormány minden igyekezettel azon volt, hogy rendben folytassa le a parlamenti választásokat. A választások a legteljesebb szabadság mellett folytak le, rendezettség nélkül és nem igazolódott be az ország ellenségeinek az a jóslása, hogy Bulgáriában vérnek kell folyni a választásoknál. Az a jó következménye is meg van a választásnak, hogy megszűnt az a tévhit, hogy Bul-

SELECT bemutatja a világ leghíresebb bűnperét hangos változatban német párbeszédekkel: MOZGÓ

MARY DUGAN BŰNPERE

izgalmas dráma, főszerepekben: Nora Gregor, Arnold Kori, Előadások kezdete 5, 7 és 9 órákor Julius Serda

Ezután ismertette a nemzeti parasztpárt dobrudzsai politikáját, majd kijelentette, hogy az ujdobrudzsai földtörvényt ő készítette és nem érti, hogy miért követelt el merényletet Beza éppen Angelescu ellen.

Mihalchet is kihallgatják

Ezután dobrudzsai tanuk vonulnak fel az esküdtsek elé, akik hangsúlyozták, hogy Dobrudzsában senki nem agítált a törvény ellen. Érdekes tanuja volt még a pernek dr. Popescu-Soreni, a földművelésügyi minisztérium volt kabinetigazgatója, aki elmondta a merénylet körülményeit. Angelescu pár perccel a merénylet előtt írta alá Papiasiu macedo-román orvos kinevezési okmányát és ez még a kabinetigazgató kezében volt, amikor Beza a merényletet elkövette.

Még néhány jelentéktelen tanut hallgattak ki, majd az esküdtsek elnapolta a tárgyalást, amelynek következő ülésére Mihalache volt földművelésügyi minisztert is beidézték.

gáriában minden választásnál a kormányt kell győzedelmeskedni és a bulgár nép egy massa, amely rancsszóra járul az urnák elé.

— Az ellenzéken — folytatja Ljapcsev — négy pártnak kellett összeállnia, hogy többséget nyerjenek. A százötven ellenzéki mandátum közül fele földművesnek pártnak jut és a másik fele a polgári pártok között oszlik meg. Kijelenti Ljapcsev, hogy reméli, hogy az összeülő parlament olyan kormányt kap, amely leküzdí a választási alatti felburjánzott személyeskedő agitációt, hozzá kezd a fontos gazdasági problémák megoldásához.

A választási eredmény a Bulgáriai szomszédos államokban is élénk visszhangot kelt és különösen a görög sajtó üdvözlő nagy örömmel Malinov győzelmét, amelytől a pacifista Balkán gondolat megerősödését várja.

Szofiai jelentés szerint a nemzeti ellenzéki blokk a mandátumok felosztásánál százötven mandátumot kap, ebből 72 esik a földműves pártra, a többi polgári pártok kapják. Ugyanez a jelentés közli, hogy Ljapcsev demokráciapártja hajlandó a Malinov-kormány támogatni az esetben, ha a kormányban a földműves párt nem vesz részt.

A vasárnap lefolyt bolgár választások, amelyek az egyesült ellenzék nyeres győzelmét hozták meg a Democratikus Zgovor név alatt ismeretes kormánykoalícióval szemben, döntő fontosságú esemény nemcsak Bulgária politikai életében, hanem az egész Balkán politikai konstellációjában is. Harminc év óta egyébként az első példa arra, hogy Bulgáriában a kormány a választásokon vereséggel szenvedjen.

A bolgár nép, mint a választás eredménye mutatja, megelégedett Ljapcsev-Cankov-féle uralmat, amely nyolc éven keresztül vezetett az országban. Az ellenzék sikerének igen fontos tényezője volt, hogy ezuttal sikerült létrehozni az összes komolyabb ellenzéki pártok választási koalícióját, amely eddig nem volt példa Bulgáriában. Ez elsősorban a legerősebb ellenzéki párt, a földműves párt, a földművelésügyi érdeme, amelynek sikerült Sztambolinszki meggyilkolása után együtt tartani hívei nagy részét, amely az elmúlt kilenc év alatt lassanként beletanult a reakciós parlament többséggel szemben folytatandó parlamentari taktikába. Az ellenzéki polgári pártok közül Malinov demokrácia pártja a legjelentősebb és a győzelem után maga Malinov a legösszegezősebb lett a kormányhatalom átvételére.

Személyi tekintetben is nagy megelégedéseket hoztak a választások. Így bukott a Szobranje eddigi elnöke, Nandov is, a kormány tagjai közül pedig Magyarov, Vasziljev Gligor, Kulev Hrisztov és Molov maradtak mandátum nélkül. Ljapcsev miniszterelnök megbukott régi választókerületében Szamokovóban, de megválasztották azt Szofióban, mint Plovididban.

MEGJELENT SALAMON LÁSZLÓ (SALLÓ TAMA) NINCS MÁS MEGOLDÁS

Ara: 40 lej és portó Utánvétellel küldi az Uj Kelet könyvosztás

Világatra

N

Az asztalja

Hoover

Párizs, június 25. A francia miniszterelnök tegnap párizsi amerikai nagykövetség előtt a francia kormány új javaslatát bejelentette a jegyfrancia nagykövetség ügyi hivatal részére. A választás a francia parlament előtti időpontban várható. Az estia francia kormány közölte, hogy szívesen látja a németországi kormányt. Ez olyként történt, hogy az egy évi német fizetnie kellene német márkában márkát a bazeli Bankjához. A ország részese de az összeget kölcsönként az a

A választásjegyzék Hoesch párizsi nap Brianddal tárt a francia külső miniszter nagykövetség kormány rokonszemes kormányfőre hogy közvetlen és

Stimson veteivel

Washington, június 25. Az amerikai külügy államtitkár megkapta a francia kormány új javaslatát a jegyfrancia nagykövetség kormányfőre hogy közvetlen és

Amerikai gazdasági miniszternek a nemzetközi gazdasági helyzetéről lesz az am

Az amerikai lapok ország válasza is a toni külügyi hivatali mációkkal szemben zolték a sajtóval. bejelenti, hogy Olaf örömmel és teljes Hoover javaslatait fenntartás kikötése

Stimson államtitkár antant követőivel jelentek meg a

Az államtitkár a szerzett a követő Hoover-tervvel szemben és meghallgatta a A Newyork Herald európai államokban eszmét, hogy Hoover gazdaság konszolidáció vései miatt az ajánlják.

Világotrakkció!

OPERA MOZGÓ

A világ legnagyobb filmje

CHARLIE CHAPLIN

Nagyvárosi Fények

Péntek, június hó 26-tól kezdődőleg július hó 2-ig bezárólag, minden nap 3, 5, 7 és 9 óras előadásban

Helvárak: Páholvülés 40 lei, földszint 30 lei, erkély 20 lei

Az amerikai kormány visszautasítja a francia ellenjavaslatokat

A francia kormány elküldte válaszigyékét. Briand obskurus feltételeket közölt Hoesch párizsi német nagykövettel Franciaország támogatása fejében. A moratóriumtól függetlenül nagyarányú kölcsönkibocsátás lesz az amerikai piacon

Hoover az idei béke-Nobeldíjra fogják felterjeszteni

Párizs, június 25. Laval francia miniszterelnök tegnap délután átadta a párizsi amerikai nagykövetnek a francia kormány válaszigyékét Hoover elnök javaslatára s egyidejűleg lekábelizette a jegyzéket Washingtonba a francia nagykövetnek az amerikai külügyi hivatal részére leendő továbbítás végett. A válaszigyék ma, pénteken a francia parlamenti vita megkezdése előtti időpontban nyilvánosságra fogják hozni. Az esti lapok szerint a francia kormány kompromisszumot ajánl azon célból, hogy a Young-terv se veszítse el érvényét, de másrészt, hogy Németországnak is segítségnyújtassék. Ez olyként történne, hogy Németországnak az egy évi moratórium ideje alatt is fizetnie kellene — ezuttal kizárólag német márkában — 612 millió aranymárkát a bazeli Nemzetközi Fizetések Bankjához. A pénzügyet Franciaország részeseését javára könyvelné el, de az összeget nyomban visszaadná kölcsönként az adós Németországnak.

A válaszigyék ügyében egyidejűleg Hoesch párizsi német nagykövét tegnap Brianddal tárgyalt. A Matin szerint a francia külügyminiszter közölte a német nagykövettel, hogy a francia kormány rokonszenvvel fogadta a német kormányférfiak azon törekvését, hogy közvetlen és személyes eszmecsere-

rét akarnak folytatni francia kormányférfiakkal. Ezzel kapcsolatban az Evening News azt az információt szerezte, hogy a mai francia minisztertanácson is megvitatták a Brüning kancellár tegnap nap rádióbeszédében felvetett francia-német minisztertalálkozás és közvetlen eszmecsere gondolatát. A lap szerint a francia kormány tagjai nem fogadták a javaslatot idegenkedéssel s így lehetséges, hogy a találkozót tényleg létre fog jönni. Egyidejűleg az Ouwre Briand és Hoesch tárgyalásairól beavatott körökből a következőket jelenti:

A francia külügyminiszter közölte a német nagykövettel,

hogy Franciaország hajlandó Németországnak minden olyan megsegítésében részt venni, amely Franciaország életbevágó érdekeit nem sérti, abban az esetben, ha Németország elejti az Ausztriával való vámuniót

és a határrevízió, valamint az azonnali lefegyverzés és egyenlő elbánás követelését. Egyébként a francia és a belga kormányok között diplomáciai megbeszélések voltak tegnap folyamatosan a Hoover javaslatokra küldendő belga válaszigyék ügyében.

Ugy tudják, hogy a belga válasz nagyjában egyezni fog tartalmilag a francia jegyzékkel.

Stimson Washingtonban a kisantant követelivel tárgyalta a Hoover-javaslatok ügyében

Washington, június 25. Stimson amerikai külügyi államtitkár tegnap az esti órákban megkapta Hoover javaslatára a francia kormány válaszigyékét. Az államtitkár a jegyzék áttanulmányozása után optimista nyilatkozatot tett s kijelentette, hogy mielőbb megteszik az intézkedéseket Németország megsegítésére.

Amerikai gazdasági körök szerint nemsokára a moratóriumtól függetlenül nemzetközi kölcsönkibocsátás is lesz az amerikai piacon.

Az amerikai lapok közlése szerint Olaszország válasza is megérkezett a washingtoni külügyi hivatalba. Előzetes információkkal szemben beavatott helyről közölték a sajtóval, hogy az olasz jegyzék bejelenti, hogy Olaszország a legnagyobb örömmel és teljes mértékben csatlakozik Hoover javaslatához, minden politikai fenntartás kikötése nélkül.

Stimson államtitkár tárgyalta a kisantant követelivel, akik egymás után jelentek meg a külügyi hivatalban.

Az államtitkár előzetes információkat szerzett a követeltől kormányainak a Hoover-tervvel szembeni magatartásáról és meghallgatta a speciális kívánásokat. A New York Herald azt írja, hogy több európai államban megpendítették azt az eszmét, hogy Hoover elnököt a világ-gazdaság konszolidálására irányuló törekvései miatt az idei Nobel-békedíjra ajánlják.

fizetéseket kell eszközölnie Bazelben a Nemzetközi Fizetések Bankjánál, mintha a szanalási akciót meg sem indították volna. De a német jegybank nem tud eleget tenni a fizetési kötelezettségnek s ezért az Egyesült Államok vezető tényezői sorozatos újabb tanácskozások és diplomáciai eszmecsere után intézkedni akarnak aziránt,

hogy a német Birodalmi Bank haladéktalanul 100 millió dollár értékű kölcsönt kapjon, hogy elsejjen Németország megfelelően fizetési kötelezettségeinek.

A kölcsönt a birodalmi bank június 26-án megkapja. Annak kibocsátásában a new-yorki Federal Reserve Bank, a bazeli Jótételei Pénzügyintézet, a Banque de France és a Bank of England egyenlő arányban vállaltak részességet. A londoni City megnyugvással fogadta a közlést, hogy a világ leghatalmasabb intézetei

sietnek Németországot a szükséges kölcsönrel ellátni.

A mai londoni értéktőzsdén a Németországnak juttatandó kölcsön hírére a hosszmozgalom újra folytatódott. Ezzel szemben a világtőzsdéken a Hoover-hossz megtorpant, de a hangulat továbbra is bizakodó.

Winnipeg és Chicagó árutőzsdéin az árnyereségek teljes mértékben elvesztek zárlatkor, de Newyorkban az árutőzsdén a nyereségek csak kis része ment veszendőbe.

Anglia és Olaszország fenntartás nélkül csatlakoznak

London, június 25. Az alsóház tegnapi ülésén Baldwin, a konzervatívok vezére meginterpellálta Snowdent Hoover javaslatáról. A kincstári kancellár méltatta az Egyesült Államok nagylelkű gesztusát s azt hangoztatta, hogy mérhetetlen kára származnék abból a gazdasági életnek, ha e nagylelkű gesztust az európai hatalmak hasonló önzetlen lépéssel és előzékenységgel nem viszonzják.

Eppen ezért Anglia nemcsak elvben, de teljes szellemében és betű szerint is magáévá teszi Hoover javaslatát

s a maga részéről a dominiokkal szemben is egy évi moratóriumot engedélyez. Snowden válasza után a konzervatívok és a liberálisok is bejelentették, hogy e kérdésben egy véleményen vannak a munkáspárti kormányral. Ezzel egyidejűleg megerősítik azt a híradást, hogy Olaszország politikai fenntartások nélkül jelentette be csatlakozását Hoover javaslatához. Mussolini mindössze szóbelileg közölt annyi fenntartást, hogy a javaslatok pénzügyi részét még tüzetesebb átgondolás tárgyává kívánja tenni.

Három budapesti diák kirabolta a gimnázium helyettes-igazgatóját

Budapest, június 25. A Baresai uccai gimnáziumban néhány héttel ezelőtt betörték Márk Lajos helyettesigazgató irodájába és onnan háromezernégyezer pengő vizsgadíjat loptak el. A gyanú Dicsöffy Lajos nyolcadik osztályos diákra terelődött, aki nagylábon élt és egy görlel volt barátságban. Előállították a rendőrségen, ahol bevallotta tettét és elmondta, hogy míg akasszát feltörte, két

diaktársa vigyázott, hogy senki ne háborgassa.

Az volt a tervük, hogy az idegen légióba szűknek meg, de amikor láták a tekintélyes összeget, elhatározták, hogy előbb kimalatják magukat. Így pénzüket teljesen elfogyott. Dicsöffy egyik társát szintén letartóztatták, míg a másik vidéken van. Azt hiszik, hogy a három diák résztvett a Klauzál téri bankrablási kísérletben is.

„25 liter bor a verekedő bandák számára“

Érdekes dokumentum a legutóbbi választások szabadságáról és tisztaságáról

Bucuresti-Bukarest, június 25. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az Adeverul tegnap délutáni számában egy igen érdekes dokumentumot közöl a választások tisztaságára vonatkozólag. A dokumentum egy számlából áll, amelyet az egyik oltmegyei választókerület kormánypárti bizalmi férjija terjesztett képviselői elé. Az illető választási szekciónál a kormánypártnak a következő kiadásai voltak:

Egy bárny a csendőöröknek	220 lej
Tíz csirke á 25.—	250 „
Harminc tojás	30 „
25 liter bor a kormánypárti verekedő bandák számára	250 „
Nyolc liter cukka	256 „
Huszoney kenyér	147 „
Tizenhét csirke	425 „
Két tyúk	100 „
Öt kg. turó a csendőöröknek	125 „
Negyven tojás	40 „
Öt liter bor a vacsorához	50 „
Egy kg. cukor	42 „
Kávé	45 „
Összesen: 1980 lej	

Marinescu minden szegyenkezés és pirulás nélkül elismeri ebben a számlában, hogy a verekedő bandákat, amelyek feladata az ellenzéki választók és a jelöltek terrorizálása volt, borral kellett traktálni. Beszédesebb dokumentumot Argetoianu szabad választásáról nem is lehetett volna elképzelni, fejezi be cikkét az Adeverul.

— A holland bankok is inognak. Hágából jelentik: A holland bankokat eddig elkerülték azok a nagy megrázkódtatásokat, amelyek Ausztriában, Németországban, Olaszországban és Franciaországban megrendítették a bankokat. Most azonban a hollandi bankok is megkapták az inzolvencia járványt. Amszterdammal egyik régi bankja, a goesi Van Hell & Comp. jelentett fizetéseképtelenséget. A bankbukás folytán főleg kiscgazdák szenvednek nagy veszteségeket. Zwolle holland városban is váratlanul fizetési nehézségek közé jutott egy bank.

HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

A kamara megszavazta az új érettségi törvényt

Nem lesz többet emberkinzás az érettségi vizsgán

Jorga a törvény indokolásában vádbeszédet mond az eddigi érettségi rendszer felett és kijelöli az utját a modern vizsgáztatásnak

Bucuresti-Bukarest, június 25. (Az Uj Kelet tudósítójától). Megirtuk, hogy a kormány a parlament elé terjesztette a bakkalaureátusi törvény módosításáról szóló javaslatot. A kamara a tegnapi éjjeli ülésén meg is szavazta a javaslatot, amelynek főbb rendelkezései a következők:

1. A bizottságok összeállítását alkalmával az elnöknek, aki csak egyetemi tanár lehet, az eddiginél nagyobb hatáskört biztosítanak. A bizottság tagjait sorshuzás útján jelölik ki.

2. Respektálják a jelöltek egyéniségét és lehetővé teszik számukra, hogy olyan tananyagokat válasszanak maguknak, amelyek iránt inkább van hajlamuk.

3. A kisebbségi jelöltek román nyelven kívül minden tárgyból anyanyelvükön is vizsgázhatnak.

4. A bakkalaureátusra való jelentkezések számának eddigi korlátozását megszüntetik.

A törvényjavaslatot Jorga igen érdekes előszóval vezeti be:

A miniszterelnök szokásához híven ezúttal is szakit a tradíciókkal és a törvény indokolását teljesen egyéni meglátásai szerint, irodalmi stílusban írta meg a hagyományos száraz okfejtések helyett. 1929-ben a nemzetiparasztpárti kormány meghívta Jorgát, hogy inspicáljon néhány bakkalaureátusi vizsgáztató bizottságot és tegye meg észrevételeit azoknak működéséről. Ezeket az igen érdekes észrevételeket foglalja most össze a törvény előszavában.

Ime Jorga megjegyzései:

Egy inspicálás érdekes tanulságai

1. A bizottság: Hevenyében állítják össze őket olyan elemekből, amelyeknek sem milyen kapcsolatuk egymáshoz sincsen, éppen ezért képtelenek egyazon kirtérium szerint határozni. Ugyiszólván semmi figyelmet nem tulajdonítanak a gondolkodási képességnek, a kifejező képességnek, a jellemnek és a tudásvágynak. Csak a kérdésekre kapott válaszokat analizálják, de egyik sem veszi magának azt a fáradságot, hogy szemügyre vegye az embert, aki előtte áll.

Két példa: Egy vidéki tanár, idősebb ember, aki a régi metódus kintó igényességét képviselte, olyan részletkérdéseket adott fel a földrajzból, amelyek a legnagyobb memoria-megerőltetést követelték. Az elnök velem együtt elképedve hallotta ezeket az elképesztő kérdéseket, amelyek inkább megféleltek volna egy földrajzszaktanárjelölt vizsgáján. Egy másik helyen az elnök, egy fiatal ember kimondhatatlan zűben észre vette magát egy női vizsgáztató bizottság közepette, amely a kintó régi vizsgáztató rendszert sajátos pszichológiai raffineriákkal tette még elviselhetetlenebbé. Az elnök kipróbált pedagógus kell legyen, ismernie kell a serdülő ifjak komplikált lelki habitusát s az ő feladata kell legyen, nem pedig a bizottságé, hogy véleményét nyilvánítson a jelölt felkészültsége fölött. Enciklopédikus tudással kell rendelkeznie, aki figyelembeveszi az ifjak kifejezőképességét, formakészítést, gondolat- és eszmétársítását, gondolkodásbeli és kifejezésbeli eredetiségét.

Nem szabad sem szigorúnak, sem bőbeszédűnek lenni

Egyes vizsgáztató szigorú magatartása megfosztja a jelöltet az orientálódás lehetőségéről. Nem kevésbé rossz más vizsgáztatók bőbeszédűsége, akik annyit beszélnek, hogy a jelölt legfeljebb félbeszakíthatja néha egy-egy odavetett mondatot, amiből nem lehet megítélni tudását.

A jelöltet megszállja a rémület

2. A jelöltek nem ismerése. Ez a legnagyobb defektusa a bakkalaureátusnak. Nincs emberi lélek, amely első látásra meg tudna nyílni. Lányok részére például idegen emberek látása, akik követelik, hogy válaszoljanak nekik egy-kettőre, gyakran katasztrófális. Az összes jelöltekre ránehezedik a rémület, amely paralizálja erejüket. Feltétlenül szükséges, hogy a vizsgáztatók ismerjék a jelölt iskolai múltját, hajlamosságait, a környezetét, amelyben felnőtt, valamint az élet-

célt, amelyet maga elé tűzött. Másképpen kell vizsgáztatni matematikából egy fantáziadus és egy szentimentális jelöltet s másképpen kell költészetből és filozófiából egy szárazlelkű jelöltet vizsgáztatni.

Gondolkodási időt kell adni a jelöltnek

3. A vizsgáztatói metódus. A széria első jelöltjének rendszerint nincs ideje gondolkozni és ezért a felelete is gyöngébb. A vizsga végeztével nem képes a vizsgáztató pontosan megállapítani, hogy mit és hogyan tudtak a jelöltek. A jegyeket tehát öletszerűen adják. Gondolkodási időt kell adni a jelölteknek. Rövid részletkérdésekre adott válaszok helyett meg kell adni a lehetőséget számukra, hogy részletes fejtegetésekbe bocsátkozzanak. Annál is inkább, mert legnagyobb részük professzornak, vagy ügyvédnek

készül, akikől megkivánják, hogy folyamatosan és kellemesen adjanak elő egy tárgyat.

Figyelemmel kell lenni a jelöltre és a családjára

Végeredményben a mechanizáló középiskolai oktatás eredményeképpen a tanulók nyomott fejlel, összeomlott lendülettel kerülnek ki az iskolából. Bizalmatlanok saját erejükkel szemben és nem ismerik a tudás örömét, amely minden energiának forrása. Ennek a megcsontatásnak és lélekfosztásnak a produktumát hozzák egy kohézió és rendszernélküli bakkalaureátusi bizottság elé, amely nem érzi felelősségét a jelölt családjával és az országgal szemben. Vajjon a bakkalaureátusi bizottság, ha elbuktak egy jelöltet, milyen helyzetbe kerül azzal az iskolával szemben, amely a jelöltnek a végbizonnyítványát kiállította?

28 napi diplomáciai és minisztériumi levélváltás után, végre szabadlábba helyezték Mandel Béla kolozsvári kereskedőt

Miért ült 28 napot Mandel Béla

Cluj-Kolozsvár, június 25. (Az Uj Kelet tudósítójától). Megemlékezett az Uj Kelet róla, hogy Mandel Béla kereskedőt a kolozsvári ügyészség letartóztatta azon a címen, hogy ellene a budapesti rendőrség elfogatósi parancsot adott ki. A Mandel elleni állítólagos budapesti feljelentés többek között azt a vádat is tartalmazta, hogy Mandel nam román, hanem magyar állampolgár és hamis állampolgársági bizonyítvánnyal él Romániában. A feljelentésre történt letartóztatás azért volt különös, mert a budapesti feljelentés már egy évvel ezelőtt történt és a budapesti rendőrségnek már régen elfelejtett körözőlevele azóta fekszik a kolozsvári rendőrségen. Ebben az ügyben egyébként egy évvel ezelőtt indult meg az eljárás Mandel ellen, amikor tisztázta magát a vádak alól, hiteles állampolgársági bizonyítvánnyal bizonyítva, hogy valóban román alattvaló.

Egy év után újra felkerült az ügy és Colfescu ügyész elrendelte a kereskedő letartóztatását. Mandel ekkor újból felmutatta összes igazolványait: szabályszerű állampolgársági bizonyítványt, katonai igazolványt, választási igazolványt, stb. Az ügyészség az aktákat átvette Mandeltől, illetőleg jogi képviselőjétől és azt Bukarestbe küldte fel azzal, hogy az igaz-

ságügyminisztérium igazolja, miszerint a bizonyítvány nem hamis. Ugyanakkor azonban Mandel vizsgálati fogságban maradt, annak ellenére, hogy nem is hallgatta ki a vizsgálóbíró.

Időközben a bukaresti magyar követség hivatalosan igazolta, hogy a budapesti rendőrség visszavonta a körözést Mandel ellen, akivel kapcsolatban nincs feljelentés a rendőrségen. Ezek az iratok is a minisztériumhoz kerültek, ahol közben dr. Fischer Tivadar interveniált az akták sürgős visszaküldése érdekében. Az intervencióra az aktákat már nem az ügyészséghez, hanem a táblai főügyészhez küldték vissza, aki felülvizsgálva azokat, jelentést küldött a minisztériumhoz, melyben hangsúlyozta, hogy Mandel román állampolgárságát aktái igazolják és miután vizsgálat ellene sehol nem folyik, további fogvatartása nem indokolt. A vezetőügyész jelentésére a minisztérium azonnal távirati rendeletben intézkedett Mandel Béla szabadlábba helyezéséről, mely tegnap már meg is történt. Csak-hogy közben 28 nap telt el és Mandel Béla ezalatt letartóztatásban volt, anélkül, hogy ügye a vizsgálóbíró elé került volna. Az ügyet jogászai körökben élénken kommentálják.

Megtörtént az első lépés a németországi zsidóság foglalkozási átcsoportosítása felé

Berlin, június 25. A Zsidó Telepítés Birodalmi Szövetsége (Reichsbund für Jüdische Siedlung in Deutschland) a berlini zsidó hitközség egy kölcsöne segítségével Cottbusz mellett Gross-Gaglowban megvett egy birtokot, amelyet állami támogatással mintagazdasággá fognak átalakítani. Ezen a birtokon kísérletek fognak tenni arra, hogy a zsidóságnak egy részét átminősítsék mezőgazdasági pályára. A németországi zsidók között a Reichsbund für Jüdische Siedlung különösen az utóbbi időben nagy népszerűsége tett szert és most, hogy a telep alapkövét tették le, egészen szokatlan módon nyilvánult meg Németország zsidóságának az ügy iránt való érdeklődése. Az alapkövetélésnél a hatóságok képviselőin kívül megjelent a zsidó közületek képviselői közül kétszáz delegátus, azonfelül földműves és mezőgazdasági iskolák képviselői, kertész-egyesületek reprezentánsai és neves agronomusok.

Bemutatják a telepet

Az ünnepség azzal kezdődött, hogy Gerson főkertész bemutatta a telepet és technikai magyarázatokkal szolgált a megjelent vendégek számára. A Reichsbund für Jüdische Siedlung elnöke dr. Henrich Elkeles mindenképp megköszönte a porosz kormány

képviselőjének megjelenését és kifejezte a zsidóság háláját a kormányval szemben, amely lehetővé tette, hogy ez a telep céljaira átadható lett. Köszöntötte továbbá Cottbus városának polgármesterét, a zsidó hitközségek országos szövetségének vezetőjét, Leo Wolfot, továbbá dr. Leo Baeck berlini főrabbit, dr. Posnert, a zsidó frontkatonák egyesületének elnökét és a többi szervezetek reprezentánsait.

A középosztály proletarizálódása

— A zsidó középosztálynak proletarizálódása idején — mondotta az elnök — és amikor ezt a folyamatot még súlyosítja a mértéktelen antiszemita heccelődés is, akkor ennek az alapkövetélésnek korszakos jelentőséget kell tulajdonítanunk. Megkezdődött a zsidó foglalkozások átcsoportosítása. A kereskedők népéből kell, hogy produktív, a terméshöz ragaszkodó földműves nép váljon. Mi ezt a lépést megtettük, a zsidóságnak és a német népnek kötelessége most már bennünket ebben az igyekezetünkben segíteni.

Dr. Eisler országos tanácsos válaszolt dr. Elkeles szavaira és kijelentette, hogy a német közigazgatás méltányolni tudja ezt az új vállalkozást. Cottbus környékén van alkalom a mezőgazdasági letelepedésre és a zsidók

nagyon helyesen tették, hogy ezt az alkalmat megragadva, nemes, magasabb célokat követő vállalkozásba fogtak. Ha itt szorgalmas és céltudatos munka fog megkezdődni, akkor erről a telepéről már a jövő évben el lehet látni a berlini vetemény-piacnak egy jelentős részét. A zsidóknak a föld rögehez való visszatérése egy heroikus szép lépés, amit méltányolni kell majd azoknak is, akik most még a zsidóság ellen lázadnak.

A lelkes beszéd után Mosse zsidó földbirtokos mundott köszönetet a hatóságok képviselőjének.

A főbbi beszédek

Vilhelm Friedmann berlini főkantor „Ma tauvu“ kezdetű szoltárt intonálta, majd dr. Leo Baeck főrabbi tartott mélyen átértett avató beszédet.

A zsidóságnak régi vágya, hogy visszatérjen a természethez. A héber Ádám egyuttal földet is jelent és ennek mélyebb értelme, hogy az ember csak a föl közelségében tudja teljes emberiségét kibontakoztatni. Amíg a zsidók a gettóban éltek, az elnyomatást legjobban abban érezték, hogy nem engedték ki őket a föld mellé, nem türték, hogy őseinek foglalkozását izzé. Mily helyt a gettó falait a felvilágosodás szelleme lerombolta, azonnal érintkezést talált a természettel, amelyet most már minél számosabban kell benépesíteniök. Szinte vallásos kötelesség, hogy Ádám és adama, az ember és a föld között természetes kapcsolatok jöjjenek létre.

A beszéd után dr. Posner cottbusi rabbi végrehajtotta az avatás ceremóniális részét. Ennek elvégzésével

Dr. Leo Löwenstein a zsidó frontkatonák országos szövetségének elnöke tartott beszédet, amelyben kiemelte, hogy a német zsidóság minden téren, kulturális tekintetben éppúgy, mint az ország védelmében jelentős teljesítményeket adott. Dr. Löwenstein ezután a tizenkétezer németországi zsidó hősi halott nevében megtette az első kalapácsütést. Utána következtek a németországi zsidó testületek képviselői, akik között a Keren Hajjeszód képviselője, dr. Friedrich Brodnitz tartott beszédet, majd dr. Nathan Birnbaum, aki az Aguda és más ortodox zsidó szervezetek nevében fejezte ki elismerését azon munkáért, amellyel ezt a nagyszerű intézményt létrehozták. Adolf Wechslemann a hagyományos zsidók nevében beszélt, Grünpeter Adolf pedig a zsidó sportszövetségek megbízásából köszöntötte a nagyszerű kezdeményezést.

Az ünnepség után a vendégeknek megmutatták az eddig teljesített kertészeti munkákat, az istállókat és a kintűnő ló- és szarvasmarha állományt.

Olcsó népszerű regények:

Crocker: Családi hasonlatosság 40
Ohnet: A Croix-Mort grófnő 40
Courths Mahler: A látszat csal 40
Courths Mahler: Lind Dora titka 40
Courths Mahler: Az igazi asszony (Milliók Könyve kiadása) 28
Oppenheim: Kalandorok és Milliárdosok (Milliók Könyve kiadása) 25
Dell: A Fekete lovag (Milliók Könyve kiadása) 80
Rudolf Stratz: Régi regény (Milliók Könyve kiadása) 28
Peter Bolt: Asszony nélküli város (Milliók Könyve kiadása) 28
Mathers Helén: Győzelmes vénusz (Milliók Könyve kiadása) 25
Hornung: Az új herceg (Milliók Könyve kiadása) 25

OLCSÓ PETÓFI KÖTETEK

Borus szerelem gyöngyei
Felhők és fellegek
A forradalom viharában
A boldogság révében
Az Apostol
János vitéz
Küzdelmes évek

Kötetenként 20 lej.

Kapható:

az UJ KELET

könyvosztályában utánvétellel, vagy az újság és portóköltség előzetes beküldésével.

Maniu netet

Lemondásom zeti parasztpá

Cluj-Kolozsvár, június 25. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A per...
kezek a nemzeti pa...
vezetői. Maniut várj...
hány órára Kolozsvá...
vonnulna badacsonyi...
sen vannak. Valahog...
kedvez egy tomboló...
fának. Moldovan Va...
igazgató, dr. Petre...
Pop, dr. Boila Romu...
Borza volt államtitk...
— a régi nacionalis...
sorakozik fel Vajda...
pipája mögül egy-e...
igyezkedik derűsse ter...
vannak a fiatalok is...
Popa Ádám és dr. m...
mellett.

Nem kell

Féltékenykedő előtt...
be a bukaresti expr...
frissen, ruganyos lép...
miniszterelnök. A v...
harson az éjlen. M...
ez az ünneplés, mi...
vonulásának híre és...
náltságot kiverne a...
Vaida Sándor szorit...
miniszterelnökkel. A...
téli egymást, Vaida...
fülébe. Ha nem csal...
dezi, hogy fogadjá...
Maniu elhárító geszt...
— Nem, nem, sem...
A várakozók szoros...
össze a volt miniszte...
államtitkár négyéve...
nyujt át Maniunak ha...
A kisfiu nagyon el...
aron Vaidát akarja...
belni. A várakozó h...
virágcsokraikkal Ma...
hamarosan megtekli...
és székfűkkel. A volt...
sen mosolyog, kez...
és barátságosan m...
kezté.

Ugyanaz a barátság...
amely áttörhetetlen...
igazi belső érzéseit...
lásait. A befelé néző...
el derűsen mosolygó a...
el semmit azokból a...
Maniu Gyula bensőjéb...
ban lejátszóhattak...
kai pályafutás után a...
terelőneke az egyik le...
párt vezére egy kétsz...
számúzi önmagát a k...
lellep a kolozsvári pá...
a szemei gyermeki m...
Mit akar itt tölem ez...
rendezi számomra...
Valóban, midőn a kez...
tele van virággal, ajk...
nált mosollyal aláhuzo

En cs...

maradt

— Miért ennyi sz...
embernek, aki még m...
Mindenki mosolyog...
késerejű görbül a pil...
térzése is. Maniu h...
balanok volnának. Nem...
a vezér váratlan vis...
ködös bizonytalanság...
ragadtatás atmoszférá...
Még egy kedves jel...
lete előtt. Vaida az...
ragadtatás atmoszférá...
— Menj csak te elő...
én pedig csak egyszer...
Maniu Boila Romul...
bára hajtat. Ott talá...
boltozott hallban, me...
méltyedve Vaida Sánd...
lusszal, Boila Zakariá...
Livius professzorral.

Már

— Bizonyára azt sze...
meg a kérdéssel, — h...
gem a lemondásra...?
lok. Azért mondtam...
hogy nem lehetek töb...
tomnak.
— Miért és hogyan j...
állapításra, elnök ur?

Maniu Gyula az Uj Kelet útján köszönetet mond Erdély zsidóságának

"Lemondásom végleges és visszavonhatatlan, nincs értelme, hogy továbbra is a nemzeti parasztpárt élén maradjak." Maniu Kolozsvárra érkezett, de párthívei nem tudták rábeszélni lemondásának visszavonására

Kolozsvár, június 25. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Perronon lassan gyülekeznek a nemzeti parasztpárt kolozsvári vezetői. Maniut várják, aki kiszállt néhány órára Kolozsvárra, mielőtt visszavonulna badacsonyi remetelakába. Kevesen vannak. Valahogyan a hangulat nem kedvez egy tomboló lelkesedésű fogadtatásnak. Moldovan Valér, volt tartományigazgató, dr. Petre Porutiu, dr. Traian Pop, dr. Boila Romulus, dr. Socol Aurel, Borza volt államtitkár, Valentin Porutiu — a régi nacionalisták harcos gárdája — sorakozik fel Vajda Sándor körül, aki napjaink mögött egy-egy elmés aperszűvel meggyőző derűsége tenni a hangulatot. Itt vannak a fiatalok is: dr. Tilea Viorel, dr. Popa Ádám és dr. Emil Pop vezetése mellett.

Nem kell hivatalos fogadtatás

Féltenkéntől előtt néhány perccel fut be a bukaresti expressz. A hálókocsiból frissen, ruganyos léptekkel száll le a volt miniszterelnök. A várakozók ajakán felgyúrt a Mintha kissé fád volna az ünneplés, mintha a vezér visszavonulásának híre és tudata keserű rezignáltságot keverne a felszakadó hangokba. Vajda Sándor szorit elsőknek kezét a volt miniszterelnökkel. A két régi jóbarát megérinti egymást, Vajda valamit sug a Maniu felé. Ha nem esal az érzésünk: azt kérdezi, hogy fogadják-e hivatalosan is? Maniu elhárító gesztussal válaszol: — Nem, nem, semmit!

Ugyanaz a mosoly

Ugyanaz a barátságos, udvarias mosoly, amely áttörhetetlen fátyollal takarja a régi belső érzéseit, lelkének megmozdulásait. A befelé néző acélszürke szemek, derűsen mosolygó arc most sem árulnak semmit azokból a viharokból, amelyek Maniu Gyula bensőjében az utóbbi napokban lejátszódhattak. Negyvenéves politikai pályafutás után az ország volt miniszterelnöke az egyik legnagyobb politikai párt vezére egy kétségbeesett gesztussal elhárítja önmagát a közéletből — s midőn lép a kolozsvári pályaudvar Perronjára, szemei gyermeki naivitással kérdezik: — Mit akar itt tőlem ez a sok ember? Miért rendezi számomra ezt a fogadtatást? —

Én csak egyszerű párttag maradtam

— Miért ennyi szép virág egy öregembernek, aki még munkanélküli is? Mindenki mosolyog, de a mosolyokban keserűre görbül a pillanat tragikumának érzése is. Maniu hívei mintha tanácsalánok volnának. Nem tudják, hová céloz a vezér váratlan visszavonulása s ez a tudós bizonytalanság itt vibrál, e különös ragadtatás atmoszférájában. Még egy kedves jelent az állomás épülete előtt. Vajda az autóból tetsékeli a fogadtatás atmoszférájában. — Menj csak te előre. Te aiegnök vagy, én pedig csak egyszerű párttag maradtam. Maniu Boila Romulus professzor lakására hajtat. Ott találjuk még a hűvös, boltozott hallban, meghitt beszélgetésbe helyedve Vajda Sándorral, Boila Romuluszal, Boila Zakariással és dr. Pop Ádám professzorral.

Már nem politizálhatok...

— Bizonyára azt szeretné tudni, — előzőleg a kérdéssel, — hogy mi indított engem a lemondásra...? Hát kérem, válaszolok. Azért mondtam le, mert úgy láttam, hogy nem lehetek többé hasznos a párt számára. — Miért és hogyan jutott el erre a megállapításra, elnök ur?

— Látja: ha erre a kérdésre válaszolnék, akkor olyan momentumokat kellene felsorolnom, amelyek közvetlen kapcsolatban vannak a politikával. Nos, én két nappal ezelőtt kijelentettem, hogy nem politizálok többé. Ha tehát most válaszolnék, úgy ellentmondásba kerülnék önmagammal, meghazudtolnám az elhatározásomat. Ez logikus ugyebár...? — Ami a logikát illeti, semmi hiba sincs ebben a válaszban. Csakhogy: ezen a logikán keresztül nem lehet bepillantani a politikai élet katlanjának ama részébe, ahol Maniu visszavonulásának elhatározása kiforrt. Minden kapacitálás hiábavaló.

Végleges és visszavonhatatlan

— Bizonyára belátja szerkesztő ur, hogy nem nyilatkozhatom most. Annyit mondhatok, hogy komoly okok késztettek a visszavonulásra. — Végleges és visszavonhatatlan ez az elhatározás? — A mosoly eltűnik a volt miniszterelnök arcáról. Kemény, energikus kézmozdulat kíséri a választ: — Végleges és visszavonhatatlan. Semmi értelme nincs annak, hogy továbbra is a nemzeti parasztpárt élén maradjak. — De hiszen a nemzeti parasztpárt tudunkkal nem akarja elfogadni a lemondást. Arról is szó van, hogy az elnöki széket nem is fogják betölteni, amíg azt

Maniu Gyula ismét el nem foglalja. — Erről én nem tudok. És ez már nem is érint engem. Még a mai nap folyamán elutazom Badacsonyra és ott akarom eltölteni életem hátralevő részét.

A politikai interjúból szép lassan személyes beszélgetés lesz. Megkérdezzük: mivel szándékszik idejét a badacsonyi magányban eltölteni?

Olvasni fogok és a szőlőt művelni

— Hát kérem: olvasni fogok. Meg aztán a szőlőt fogom gondozni, utánanézek a földeknek... a malachizládának.

A kép kétségkívül bukolicus, de ebben a hallban mindenki tudja, hogy most nem erről van szó.

— És mi lesz a nemzeti parasztpárttal?

Én nem féltsem a zsidó népet

— Semmi sem lesz. A nemzeti parasztpárt továbbra is helyén marad és folytatja missziójának betöltését. Nagyon szomorú volna, ha egy nemzet oly szegény volna vezetőikben, hogy egyetlenegynek a visszavonulása aggodalomra adjon okot. Nem egyének magatartása dönti el egy nemzet sorsát, hanem az, hogy a néplelék egészséges-e. És én nyugodtan elmondhatom, hogy a román nép lelke friss és erőteljes. Nem fiatal ez a nép: öt-hatezer éves mult avisztikus tradíciói biztosítják számára azt, hogy mindig meg fogja

Ha azt akarja,

hogy az UJ KELET, az erdélyi zsidóság egyetlen organuma, zavartalanul teljesítse kötelességét

Í Z E S S E pontosan előfizetését!

találni a helyes utat és irányt. Így van ez Önökkel, zsidókkal is. Én nem féltsem a zsidó népet. Önök is öt-hatezer éves történelmi multra tekintenek vissza és amikor szükség volt rá, a zsidó nép megszülte a maga vezérét. Minden idő megteremti a maga vezetőit. Nincs tehát ok az aggodalomra.

— Volna egy kérdésünk elnök ur. Mi történik abban az esetben, ha az a vezető, akit az idő rendel valamely nemzet élére, cserbenhagyja a mögötte álló tömegeket? Maniu mosolyában van egy könnyen felismerhető rezignált vonás, midőn válaszol:

— Nem történik semmi: másik vezető lép a helyébe.

Köszönet az erdélyi zsidóságának

A volt miniszterelnök bucsura nyújtja kezét. Az Uj Keleten keresztül köszönetet mond az erdélyi zsidóságának, amely öt tiz esztendőn keresztül támogatta a demokráciáért folytatott harcában és arra kér, hogy a személyével szemben megnyilatkozott szeretetet és szimpátiát tartsuk fenn továbbra is — a pártja számára, amelynek ő hű katonája akar maradni.

— Egyszóval, csakugyan nem látjuk többé a politikában?

— Azt hiszem: nem.

Kasztner Rezső.

A zsidók a mandátumok 38 százalékát szerezték meg a litvániai községi választásokon

Háromszáznegyvenhét községi tanácsos közül 123 zsidó

Kovno, június 25. Litvániában az elmúlt héten zajlottak le a községi választások. Ezek a választások, amelyeken a zsidóság önálló listával vett részt, minden propagandánál beszédesebb dokumentumot szolgáltatott az önálló zsidó politika mellett. A választások ugyanis a zsidó listák olyan fölüenyő győzelmét

eredményezték, hogy az még a zsidókat magukat is meglepte.

Kovno Litvánia fővárosát leszámítva, 324 községi tanácsost választottak meg az ország különböző városaiban. A 324 tanácsos közül 123 a zsidó listán került be, vagyis az önálló zsidó lista megszerezte

a mandátumok 38 százalékát. Kovnóban összesen 24 tanácsost választottak, akik közül heten zsidók. Huszonkilenc litván város közül 12-ben a zsidók a többi kisebb ségekkel együtt többségbe kerültek, míg néhány városban a zsidók maguk szerezték meg az abszolút többséget.

Meg akarta menteni a mozit a tűzvészttől — és szénné égett a villanykapcsoló mellett

Borzalmas szerencsétlenség hét halottal az egyik galaci mozgószínházban

Bucuresti-Bukarest, június 25. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Borzalmas szerencsétlenség híre érkezett Galacból a fővárosba. A galaci Rex mozgó vetítőkamrájában történt ez a tragikus szerencsétlenség, mely egyszerre két munkás életét oltotta ki. A Rex-mozgóban, előadás közepette a filmtekeres egyik kis darabja meggyulladt. A gépmester, Tanasasache Stefanescu, kezével megfogta a meggyulladt kis filmdarabot és le akarta tépni a tekercsről. Ez azonban nem sikerült és a tűz az egész tekeresre áttért. A gép kezelője azonnal kivette a gépből az égő tekerest és a kamara ajtaja felé dobta. A tekeres azonban az ajtó mellett lévő ládára esett, mely filmmel volt tele. A következő pillanatban a láda tüzet fogott és felrobbant.

A Tanasache Stefanescu mellett szolgálatot teljesítő Boris Iakobici ki akarta dobni a kamrából a ládát, de ruhája tüzet fogott és a szerencsétlen fiatalember kétségbeesetten segítségért kiáltott.

A gépmester ekkor igyekezett megmenteni munkatársát és tépte le róla a ruhákat. Közben a borzalmasan összeégett ember kibukott az ajtón és halálodolva összeesett.

Ezalatt Stefanescu bent folytatta élet-halál harcát a lángakkal. A 36 éves gyakorlott munkás ember minden áron

meg akarta menteni a gépet a lángoktól és igyekezett eloltani a tüzet. Ez azonban nem sikerült és ekkor arra gondolt, hogy közben az egész épület felgyulladhat, ha rövidzárlat keletkezik. Ezért a villamoskapcsoló táblához ugrott és megrántotta a villanykapcsolót. Csakhogy ekkor a lángok már a táblára is áttértek és a kapcsoló faváza leégett. Így a szerencsétlen ember a vasat rántotta meg, mely telve lévén elektromossággal, azonnal megölte. Mikor egy pár pillanat múlva a személyzet behatolt az égő gépházba, a

gépmester ott állt a tábla mellett, szénné égve...

A tűz természetesen óriási pánikot okozott a mozi közönségében is, mely kétségbeesetten menekült a moziból. Közben több asszony elájult és gyermekeket tapostak le. A tűz a délután 5—7-ig tartó előadás alatt történt, amikor sok gyermeket vittek moziba. Végül a helyiséget baj nélkül kiürítették és elszállították az önfeláldozó munkás szénné égett holttestét. Iakobici állapota válságos, felgyógyulásához nincs remény.

Atheneum olcsó könyvei

- Barbusse: Erő, füzve 68 lej
- A. France: Hátrahagyott írásai füzve 34 lej
- Heltai: Irók, színésznők 68 lej
- Thackeray: Titmarsch 34 lej
- Mihály E.: Az autók elektromos felszerelése 170 lej
- Szalay László: Mihály bácsi 194 oldal 51 lej
- Blasco Ibanez: Mindenki asszonya 288 oldal 68 lej
- Blasco Ibanez: A meghódított tenger 300 oldal 68 lej
- Emil Zola: Tírése Raquin 284 oldal 68 lej

- René Benjámín: Egy regényes élet 364 oldal 68 lej
- Dos Passos: Newyork regénye oldalon, 2 kötet 102 lej
- Bainville: Franciaország története 488 oldal, 2 kötet 102 lej
- Ady Endre: A minden-titok versei 68 lej
- Ady Endre: Uj versek 68 lej
- Ady Endre: Illés szekerén 68 lej
- Ady Endre: Szeretném ha szeretnének 68 lej
- Ady Endre: A magunk szerelme 68 lej
- Ady Endre: Ki látott engem 68 lej

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában

regények:

- atosság 40
- rőfnő 40
- zat csal 40
- ora titka
- zi asszony 28
- és Milliár- 25
- kiadása
- Milliók Könyve 80
- ény (Milliók 23
- tüli város 28
- ása)
- nes vénusz 25
- ása)
- (Milliók 25

KÖTETEK

- 0 lej.
- LELET
- tel, vagy az ősz-
- zettes beküldése

Amanullah király fegyverei

Berlin, június 25. Egész Németországban nemcsak meglepetést, hanem általános konsternációt keltett a bűnügyi vizsgálat, amelyet a berlini államügyészség indított meg Barella szolgáltonkívüli őrnagy, berlini fegyvergyáros ellen, akit azzal gyanúsítanak, hogy Amanullah afgán király fegyverszállításaival kapcsolatban többszáz millió márkával megkárosította a német államkincstárt.

Néhány évvel ezelőtt, amidőn Amanullah király Berlinben látogatásban volt, nagyobb fegyverrendelést akart feladni. A német fővárosban Barella fegyvergyárost ajánlották neki, mint legmegbízhatóbb személyt, aki fegyverszakértője volt a berlini kamarabíróságnak és három kerület törvényszékének is és általános tekintélynek örvendett Németországban. Barella valóban meg is kötötte a megállapodást az afgán királlyal és alkalmi társaságot szervezett a magyarországi fegyverszállítás lebonyolítására. Az üzlethez szükséges tőke legnagyobb részét Amanullah bocsátotta Barellának előleg formájában rendelkezésére.

A megrendelt fegyverszállítmányok egy része el is indult Afganisztán felé, azonban az alatt az idő alatt, amíg a szállítmány uton volt, bekövetkezett Amanullah detronizálása. A szállítók erre a fegyverszállítmányt utközben visszarendelték és részben Hamburgban, részben pedig Lengyelországban raktározták el. Barella és társai a nem sikerült üzlet miatt fizetési zavarokba jutottak és a fegyvereket értékesíteni akarták, ekkor azonban kiderült, hogy Barella az elraktározott szállítmányokat időközben elzalogosította anélkül, hogy erről üzlettársai tudtak volna. A kölcsönképpen kapott összegeket a fegyvergyáros saját céljaira használta fel. A lengyelországi raktárból a fegyverek teljesen eltűntek és senki sem tudja, hogy hova lettek. Barella nem hajlandó elárulni, hogy a fegyvereket egyik kelet-európai állam titkos célokra szerezte meg, ez a kérdés erősen foglalkoztatja az európai hatalmakat is és könnyen lehetséges, hogy az ügynek súlyos politikai következményei lesznek.

A bűnügyi vizsgálat során az is kiderült, hogy a német állam is adott el nagymennyiségű fegyvereket Barellának, anélkül, hogy a vételéről mindaddig bármit is látott volna és a szállítmányok eltűnése folytán a német államkincstárnak Amanullah fegyverszállítóival szemben fennálló követelése, amelyeknek összegét többszáz millió márkára becsülik, elvesztettek tekinthetők. Időközben az is kiderült, hogy Barella a német vadászszövetségtől, amelynek pénztárnoka volt, háromszázezer márkát elsikkasztott. Barella fegyvergyára a nem sikerült afganisztáni üzlet következtében csődbe jutott, úgy, hogy sem a német kincstár sem pedig a vadászszövetség kárából a jelek szerint semmi sem fog megtérülni.

SCHMIDT JÓZSEF: A NYELV ÉS A NYELVEK. Ez kis mű a nyelv keletkezésének ősi titkát kutatja s egyben a nyelvtudományi alapelvek, módszerek és eredmények egyszerű, világos összefoglalása. 240 oldal. Régi ár 109, új ár 51 lej. Küldje be bélyegben Lepagenak Kvár és portómentesen kapja, vagy utánvétellel portóval. Kérje az olcsó könyvek jegyzékét.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt.
CLUJ, C.L. REG. FERD 7 SZ.
Fiókinézetek: Dej-Dés, Beclean-Betlen, Cehul-Silvaniei-Szilágycséh Jibou-Zsibó, Zálau-Zilah. Affiliált intézetek: A Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár R.-T., Aiud-Nagyenyed és ennek Uioara-Marosujvári fiókinézetek
Saját tőkái 60 millió lej
Foglalkozik a banküzlet minden ágazatával. Átutalásokat bel- és külföldre legelőnyösebben és legpontosabban eszközöl
Engedélyezett devizahely!

Jugoszlávia szefárd zsidói nem akarnak visszamenni Spanyolországba

„Őket nem köti Spanyolország, csak a régi kultúra maradványa“

Belgrád, június 25. Spanyolország szefárd zsidóinak köréből — mint azt az Uj Kelet több ízben jelezte, — propaganda indult a szefárd zsidók visszatelepítésére. A jugoszláviai szefárdok erre a hívásra azzal reagáltak, hogy ők meg vannak elégedve mostani hazájukkal. A belgrádi Vreme című napilapban Leo A. Amar a következőkben precizizotta a jugoszláviai szefárdok állapotát.

„A jugoszláviai zsidók mint nemzeti kisebbség igen jól érzik magukat. Ennek az országnak a népe kiadta a jel-

testvérünk, tekintet nélkül a vallásra“. A jelszót pedig — inkább, mint bármely más népe a világnak — a jugoszlávok meg is valósították. Jugoszlávia zsidói az állam fennállása óta nem üldöztek és nem is gondolnak arra, hogy elhagyják az országot, amelyért véruket ontották. Spanyolországhoz most már nem köti őket, csak a régi kultúrának egy maradványa“.

A cikk élénk vita tárgyát képezte a sajtóban.

Két német mérnök véres kalandja egy Jilava melletti községben

A falu lakossága egy kutya miatt meglámadta és véresre verte a mérnököket

Bucuresti-Bukarest, június 25. Különös adott le a levegőbe. A lövés zajára az egész falu lakossága a helyszínre tódult és csaknem végzetes kalandban volt része és csaknem valamennyien meglámadtak a mérnököket. Amikor az ütések már sűrűn hullottak a szerencsétlen emberekre, egyikük revolverével a tömeg közé lőtt és a támadó parasztok egyikét könnyebben megsebesítette. Ez az eset annyira felbőszítette a falubeli embereket, hogy kaszáikkal és botokkal agyba-főbe verték a mérnököket, akik eszméletüket veszítve terültek el a földön. A véres eseménynek a helyszínre érkezett csendőrök vetették véget, akiknek intézkedésére a két sulyosan sérült mérnököt a mogosesti kórházba szállították, ahol gondos kezelés alá vették őket. Itt megállapítást nyert az is, hogy a náluk levő 25 ezer lej készpénz és több értéktárgy nyomtalanul eltűnt, amit minden bizonnyal a parasztok vettek el tőlük. Althans Wilhelm és Buss Heinrich ma este elhagyták a kórházat és Bukarestbe utaztak, ahol az esetről azonnal jelentést tettek a hatóságoknál, melyek a nem mindennapi véres ügyben érélyes vizsgálatot vezettek be.

adott le a levegőbe. A lövés zajára az egész falu lakossága a helyszínre tódult és csaknem valamennyien meglámadtak a mérnököket. Amikor az ütések már sűrűn hullottak a szerencsétlen emberekre, egyikük revolverével a tömeg közé lőtt és a támadó parasztok egyikét könnyebben megsebesítette. Ez az eset annyira felbőszítette a falubeli embereket, hogy kaszáikkal és botokkal agyba-főbe verték a mérnököket, akik eszméletüket veszítve terültek el a földön. A véres eseménynek a helyszínre érkezett csendőrök vetették véget, akiknek intézkedésére a két sulyosan sérült mérnököt a mogosesti kórházba szállították, ahol gondos kezelés alá vették őket. Itt megállapítást nyert az is, hogy a náluk levő 25 ezer lej készpénz és több értéktárgy nyomtalanul eltűnt, amit minden bizonnyal a parasztok vettek el tőlük. Althans Wilhelm és Buss Heinrich ma este elhagyták a kórházat és Bukarestbe utaztak, ahol az esetről azonnal jelentést tettek a hatóságoknál, melyek a nem mindennapi véres ügyben érélyes vizsgálatot vezettek be.

A kutya tulajdonosa, amikor meg látta, hogy az állatot a két mérnök ütötte meg, több társával együtt kapakkal és botokkal felszerelve közeledett feljűk. A mérnökök látva szorongatott helyzetüket, elővették revolvereiket és egyikük egy lövést

Meggyilkoltak és kiraboltak egy kereskedőt

Rejtélyes bűntény egy regátbli község határában

Dorohoi, június 25. Borzalmas rablógyilkosság történt a tegnapi napon Dorohoi községben a Corlateni és Miclauseni községek közötti országúton. A szörnyű gyilkosságot, melynek áldozata egy 20—22 évesnek látszó fiatalember, a tegnapi este órákban fedezte fel több parasztember, akik mikor elhaladtak a Corlateni község mellett lévő itatónál, megdöbbenve látták, hogy az itató közelében egy ismeretlen férfi nek a holtteste fekszik. A leletről azonnal értesítették a csendőrséget, ahonnan egy bizottság szállott ki a helyszínre, hogy a bűnügyben a vizsgálatot megindítsák. Közben értesítették a dorohoi ügyészséget is, ahonnan szintén bizottság szállott ki a gyilkosság színhelyére. A fiatalember teljesen meztelenül feküdt az itató mellett és testének különböző részein öt bajonet szúrás helye látszott.

nyomozó hatóságok felvevései szerint a gyilkosság tegnap a késő délutáni órákban történhetett. A fiatalember, akinek személynazonosságát még homály fedi, minden valószínűség szerint kereskedő és a tegnapi Saveni községben megtartott vásáron vehetett részt, ahonnan a vásár befejeztével egy fuvaros kocsiján akart lakóhelyére visszatérni. A fuvaros, aki tudta, hogy a fiatalember a vásárról tért vissza és nagyobb összegű pénzzel rendelkezik, meglámadta és öt bajonet szurással eltette láb alól, majd pedig a holttestet a Corlateni község melletti itatóhoz vonszolta. Az áldozat ruháit, mely minden valószínűség szerint véres volt, lehuzta és arra egy követ kötve a több méter mély itatóba dobta. A hatósági orvos ma délután felboncolta a holttestet és megállapította, hogy az öt bajonet szurás közül az egyik a szívet döfte keresztül és ez okozta a szerencsétlen fiatalember halálát. A hatóságok a rejtélyes rablógyilkosság ügyében, amely az egész környéket izgalomban tartja, érélyes nyomozást vezetett be.

A holttesttől pár méternyire egy rossz kalapot, egy pár cipőt és két darab zsebkendőt találtak. A hatóságok a rejtélyes ügyben széleskörű vizsgálatot vezettek be, azonban ezidőig semmi pozitív eredményt sem tudtak elérni. A

Főnyeremény: 1,000.000 LEJ.
Már csak 9 nap
Nyeremények összege: 4,000.000 LEJ.
Az Albina Bank által garantált Kvári Mentősorsjegy húzásáig!
Egész sorsjegy ára 100 lej, fél sorsjegy ára 50 lej, postai megrendeléseknél 19 lej portóköltiségre hozzáadandó. Sorsjegyek kaphatók tőzsdékben, bankokban, üzletekben, az uccai árusoknál, valamint a Központi Sorsjegy Irodában, Cluj, Str. Memorandului No. 16.

Az Árvagondozó Kolozsvári Helyi Csoportjának közgyűlése

Cluj-Kolozsvár, június 25. Az Árvagondozó Kolozsvári Helyi Csoportjának június 21-én tartotta évi közgyűlését. Dr. Leitner Fülöp, mint a helyi csoport elnöke nyitotta meg az ülést. Rámutatott arra, hogy az általános elszegényedés következtében a szervezet igen súlyos helyzet elé lett állítva. A tagok száma többszörösen levezetett taggyűlési akció dacára csökkenő tendenciát mutat. Az egyesület jövedelme az utolsó esztendőben igen jelentős összeggel redukálódott. Ezzel szemben az özvegyek és árvák a legnagyobb nyomorban sanyálódva az Árvagondozó Egyesülettel várnak segítséget. Munkaképtelen özvegyek egyetlen jövedelmét a pár száz lejes havi segélyt a szervezet juttat nekik, de az Árvagondozó nehéz gazdasági helyzetével való tekintettel a segélyezést kénytelenül ritve volt beszüntetni, hogy a lefolytatandó anyaralattási akcióra előteremtés fedezetet.

Minden esztendőben nagyszámú anyaralattat svájci fekvésű tíhucai nyaralótelepben és az árváknak a nyomor közelemben megrongált egészségüket igyekeznek helyrehozni.

Az elnök ezután hathatósabb munkát hívja fel a tagokat, mert az elmúlt évek csak nagy nehézségek árán tudott a vezetőség magára vállalt kötelezettségeit eleget tenni. Egyidejűleg bejelenti, hogy Bretter Erzsébet, az Árvagondozó Helyi Csoportjának titkárnője állásából eltávozik. Közönyt mond 5 és fél éves lelkiszeretes és fáradhatatlan munkásságáért. Majd referál az 1930-as évben lefolytatott akciókról.

Ezután Bretter Erzsébet titkárnő, titkári jelentést olvassa fel, a pénztári jelentést Steiner János pénztárnok, ellenőri jelentést Boros Samu ellenőr.

Schwartz Miksa, az Árvagondozó Helyi Csoportjának központ nevében fejezi ki köszönetét dr. Leitner elnöknek lelkes munkájáért.

Neubergerné és Kertész Mártonnő proziciókat tettek az egyesület 1931. évi munkájára és meleg szavakkal bucsusztatták Bretter Erzsébetet kilépése alkalmából.

A közgyűlést a Wizo nevében Kertész Mártonné üdvözölte.

Statistikai adatok bizonyították az egyesület gazdasági leromlását. Fokozott tevékenységre hívja fel az egyesület a Cluj-Kolozsvár társadalomának mind igaz zsidó tagját. Sok száz éhező árvafordul segítségért az Árvagondozó szervezetéhez.

Az elhangzott jelentések és indítványok után a közgyűlés 1931-es évre a következő vezetőséget választja meg:

Diszelnök: Neuberg Zsigmondné; elnök: dr. Leitner Fülöp, társelnök: Kelemen Bernát, Klein Gyula főmunkács; alelnök: Kertész Mártonnő, Sipos Jenő; Nagy Samu, pénztárnok; Steiner János főtitkár; Grünwald Géza, titkár; Staró Rózsa, ellenőr; Boros Samu, dr. Neumann Vilmosné, jogtanácsos; Dr. Erzmann Béla, dr. Horváth Jenő, dr. Fenichel József, ezenkívül egy 48 tagú választmányt választottak.

Rudnav Gyula és Iványi Grünwald Béla festőművészek nagysikere Kolozsváron

A budapesti magyar festőművészek gyűjteményes vándorkiállításának Kolozsváron is — mint előrelátható volt — óriási sikert aratott. Már az első nap is óriási látogatottságnak örvendett kiállítás és a látogatók száma napról napra növekszik. Kolozsvár legjobb közönsége keresi fel a kiállítást, az a közönség, mely nemcsak csodálni, de értékelni is tudja a kiállítás értékeit.

A siker azonban érthető. Hasznos, színvonalú kiállítás Budapestén is feltűnt, mert a nagy lelkesedéssel Budapest műértő közönsége sem karolná kiállítás, mint ezt a tárlatot Kolozsváron közönségre felkarolja. Már eddig is számszámra történtek eladások és képre történtek előjegyzések. A kiállítás már csak hétfőig marad nyitva.

HI
A UJ KELET a bányási és Főszervező: Felelős szerkesztő: Bukaresti Hátszeg Ernő. Cikkeink utanny megjelölésével
— Leszállítják a tóinak fizetését. Creditanstalt magának és nyugdíjainak tárgyalások vannak Hengel tanácsadó. Egyidejűleg Lordiben tárgyal Redl miniszterrel a Creditanstalt
— Leszakadt a radalmár spanyol donból jelentik: tási gyűlésen Frat szolgálat főnöke beszakadt s a hirtelre vedett.
— Megőrült a titk: A Ias Palmar vonalon a Mont C egy brazilias utas tengerésztszített. megsebesített s fékezni, öngyilkoss
— Az európai egyensúlybáhozásában. Genfből jelent rancia gazdasági bülésezését Genfből értből áll, akik a fogyasztás egyenszertközi árucserre meg foglalkoznak az új
— Ismét földren Londonból jelentik vidékén új földren ugyanezen a vidék a nagy földregés elpusztított. Az új ban volt érezhető városokban. Emberek több házi megrö beomlottak.
— Gépkocsi és sja. Budapestről közlemben gépkocsi szekérrel ütközött annyian megsebes sulyosan. A sebes Rókus-kórházba sz
— Megelőnkült ganda-akciója Bud jelentik: A választ cseleltben megélen propaganda-akciója tika csoportja má új szervezkedést, a kásblokk néven rop ba a budapesti m rendőrség a szerve Összesen mintegy tént. Ezzel egyidőb tek kommunista sz két őrizetbe vétel t
— Hétezer új ta francia kormány. francia miniszter állás szervezését h
— Francia társ mekek részére. Ger julius 1-től szep társalgási és szor ket tart 8—16 év A szűnidei kurzus déltán) dija 400 t tásokot Gergely K (Telefón 6.66.) ad.
— Elmebajjvárvában. Brüsszelből melletti Breedne vá hány óra leforgása bajjvárvány vett e Egy fiatal huszon kezdte meg a sor roham tört ki, ug kénytelenek voltak gyógyintézetbe szá után egy gyári m bolni és revolverre nyezetét. A község nyolc hasonló es eddig még nem t és járványszerű jel állapítani.

HIREK

UJ KELET az egyetemes erdélyi és bánági újság napilapja
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc
 Bukaresti szerkesztőség:
 Hátszeg Ernő, Str. Cobălcescu 54
 Cikkeit utannyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— Leszállítják a Creditanstalt igazgatóinak fizetését. Bécsből jelentik: A Creditanstalt magas igazgatói fizetései nek és nyugdíjainak leszállítása ügyében tárgyalások vannak folyamatban Van Hengel tanácsadó és az érdekeltek között. Egyidejűleg Lord Lionel Rothschild Bécsben tárgyal Redlich osztrák pénzügyminiszterrel a Creditanstalt szanálásáról.

— Leszakadt a tribün Franco, a forradalmár spanyol pilótátiszt alatt. Londonból jelentik: Madridban egy választási gyűlésen Franco, a spanyol légügyi szolgálat főnöke beszéde közben a tribün leszakadt s a híres pilóta lábtörést szenvedett.

— Megőrült a hajón. Londonból jelentik: A Ias Palmas—Casablanca hajóútvonalon a Mont Commel francia hajón egy brazil utas megőrült. Leölt egy tengerészisztelet, egy másikat súlyosan mezebesített s amikor meg akarták fékezni, öngyilkosságot követett el.

— Az európai termelés és fogyasztás egyensúlyához a tanácsoknak Genfben. Genfből jelentik: Az Európa-konferencia gazdasági bizottsága ma megkezdte ülését Genfben. A bizottság 10 szakértőből áll, akik az európai termelés és fogyasztás egyensúlyához és a nemzetközi árucseré megkönnyítése kérdéseivel foglalkoznak az ülés ideje alatt.

— Ismét földrengés volt Új-Zélandban. Londonból jelentik: Új-Zéland keleti part vidékén új földrengés volt. A földlökések ugyanezt a vidéket rázkódtatták, amelyet a nagy földrengés annak idején teljesen elpusztított. Az új földrengés a legjobban volt érezhető Gisborne és Wairoa városokban. Emberéletben nem esett kár, de több ház megrongálódott és kémények beomlottak.

— Gépköcsi és szénásszekér karambolja. Budapestről jelentik: Ceglédbercel közelében gépköcsi hat utassal szénásszekérrel ütközött össze. Az utasok mindannyian megsebesültek, köztük ketten súlyosan. A sebesülteket a budapesti Rókus-kórházba szállították.

— Megelénkült a kommunista propaganda-akciója Budapesten. Budapestről jelentik: A választási mozgalmakkal kapcsolatban megelénkült a kommunista propaganda-akciója is. A rendőrség politikai csoportja már régebben figyelt az új szervezkedést, amely szocialista munkások néven röpiratokat hoz forgalomba a budapesti munkásnegyedekben. A rendőrség a szervezkedőket őrizetbe vette. Összesen mintegy tíz letartóztatás történt. Ezzel egyidőben Győrött is leleplezték kommunista szervezkedést. Itt tizenkét őrizetbe vétel történt.

— Hétezer új tanítói állást szervez a francia kormány. Párizsból jelentik: A francia minisztertanács 7000 új tanítói állás szervezését határozta el.

— Francia társalgó-gyakorlatok gyermekek részére. Gergely Kató okl. tanárnő július 1-től szept. 1-ig francia nyelvű társalgási és szórakoztató összejöveteleket tart 8—16 éves gyermekek részére. A szüneti kurzus (heti 3 délelőtt, vagy délután) díja 400 lej. Bővebb felvilágosításokat Gergely Kató Monostori ut 58. (Telefón 6-66.) ad.

— Elmebajjárvány egy belgiumi városban. Brüsszelből jelentik: Az Ostende mellett Breedne városkában vasárnap néhány óra leforgása alatt valóságos elmebajjárvány vett erőt számos emberen. Egy fiatal huszonnyolc éves földműves kezdte meg a sorozatot, akin dühöngési roham tört ki, úgy, hogy hozzátartozói kénytelenek voltak megkötözni és elmeorvosintézetbe szállíttatni. Röviddel ezután egy gyári munkás kezdett el tombolni és revolverrel le akarta löni környezetét. A közsgben pár óra alatt még nyolc hasonló eset történt. Az orvosok eddig még nem tudták ennek a feltűnő és járványszerű jelenségnek az okát megállapítani.

Panaít Istrait az olasz határrendőrség nem engedte be Olaszországba

A nagy író kénytelen volt útját megszakítani, mert az olasz hatóságok fekete listán tartják

Belgrád, június 25. Illusztris vendége van vasárnap óta Ljubljának. A híres román író, Panaít Istrait töltött itt kényesztől egy-két napot. Az író nyilatkozott a sajtó munkatársainak s elmondta, hogy szokásos pihenő idejét töltötte a romániai Braila közelében levő farmján, ahol irodalmi munkásság mellett szorgalmasan végezte a mezei munkákat is. Néhány nap előtt menyasszonyával együtt Bukarestbe utazott, majd pedig onnan Jugoszlávián át Párizsba indult. Az ut simán, minden baj nélkül ment Jugoszlávián keresztül, azonban az olasz határállomáson, Postumian az ottani olasz határrendőrség parancsnoka udvariasan közölte vele, hogy útját nem folytathatja Olaszországban keresztül, mint-hogy a fekete listán szerepel.

Panaít Istrait előbb kommunista volt, később azonban beutazta a bolsevik Oroszországot s alaposan kivagyult a kommunizmusból. Tapasztalatait három kötetes munkában tette közzé s az objektív munka szenzációs vád-

irat a szovjet ellen. Az olasz hatóságok úgy látszik nem ismerik Panaít Istrait újabb irodalmi működését s még mindig mint antifasisztát tartják nyilván, akinek tilos Olaszország földjére lépni. Menyasszonyának természetesen megengedték a továbbutazást s így Istraitnak nem maradt más hátra, mint az első vonattal visszatérni Jugoszláviába.

Istrait Ljubljánából érintkezésbe lépett romániai barátaiával, elsősorban Sarateanuval, a román szenátus elnökével, akit intervencióra kért fel a bukaresti olasz külképviseletnél, miután az ottani olasz követség néhány nap előtt minden fenntartás nélkül elhagyta Istraitnak vizumot.

A Ljubljánai újságírók Istraitnak megmutogatták a város nevezetességeit. Az író nagy érdeklődéssel nézte végig a Concordia—Illyria bajnoki mérkőzést, majd látogatást tett az egyes szerkesztőségekben. Az író utolsó napjának elintézéséig Szlovéniában marad.

— Lopott csekkekkel operált. Amszterdamból jelentik: Egyik legelőkelőbb amszterdami gyémántkereskedőnél hamis néven jelentkezett egy család, aki négy és félmillió frank értékű gyémántot vásárolt, amelyeknek a vételára fejében két csekket adott át a kereskedőnek kétféle francia frank értékben. Mindkét csekket Madridra szolt, a kereskedő a csekkeket be akarta váltani, kiderült, hogy azok lopottak, mert a csekkek aláírója közismert és dusszag madridi polgár, hónapok óta nem mozdult ki a spanyol fővárosból és már régebben bejelentette a rendőrségen, hogy ellopták a csekknövényt.

— Meghosszabbították a német-orosz barátsági szerződést. Berlinből jelentik: Németország és Oroszország között 1924 óta barátsági szerződés áll fenn, amely a közelmúltban lejár. A két ország illetékes ténylezői között tanácskozás indult meg, melynek eredményeként a barátsági szerződést meghosszabbították.

— Felszínre dobta a Maros Pless László holttestét. Aradról jelentik: Megírta az Új Kelet, hogy Pless László, az aradi Barissza rosrionja tragikus körülmények között a Marosba fulladt és holttestét negyvenöt órával később nem tudták megtalálni a kutatást végző regatta egyesületek. A szerencsétlen fiatalember holttestét tegnap délután felszínre dobta a Maros és az egyik csónakház felülvölje észrevette. A felügyelő azonnal jelt adott a szemben levő regattaházhoz, ahonnan több aradi fiatalember, akik Pless személyesen ismerték, csónakázott át. Pless holttestét a felismerhetetlenségig eltorzult és ballábán súlyos sérülés látható. A holttest megtalálásának híre futótűzként terjedt szét a városban és néhány perc múlva a szerencsétlen fiatalembernek Világoson lakó szüleit is értesítették. A holttestet azonnal a zsidó hitközség halottsházába szállították, ahol intézkedtek temetése felől.

— Meggyógyította — a villámcsapás. Londonból jelentik: A bengáliai Poothonaahban villámcsapás rendkívül magas feszültségű árama meggyógyított egy több éve mozdulatlanlanságra kárthatott béna embert.

— Világszövetséget fognak alakítani a hebraisták. Berlinből jelentik: Az elmúlt vasárnap a héber Beth-Am Klub konferenciát tartott, amelyen megjelentek Németország kimagasló héber tudósai, írói és pedagógusai. Elhatározták, hogy legközelebb világkongresszust fognak összehívni a héber nyelv terjesztése érdekében. A konferenciát dr. S. Rawidovits nyitotta meg, aki ismertette a konferencia célját és közölte, hogy belátható időn belül minden körülmények között nagy propagandát kell beindítani. Dr. Simon Bernfeld a héber literatura nevezte lendületes beszédében apellált a zsidó ifjúsághoz, arra kérve, hogy a hebraizmus jegyében szervezkedjenek és segítsék a zsidóságot ahhoz, hogy nemzeti nyelve ismét felvirágozzék. Dr. S. Rawidovits nagy feszültséggel meghallgatott referátumot tartott a héber nyelvnek mostani pozíciójáról és arra kérte a hebraistákat, hogy a héber kultúra és nyelv fenntartása érdekében tartanak össze, mert ez a zsidóság lényegét jelenti. Javasolja, hogy alakuljon meg a héberek világszövetsége, amelynek Berlin legyen a székhelye. Mozgalmat kell indítani a héber kultúra, a héber nevelésügy, irodalom, tudomány és héber művészet érdekében. Kérjük fel a zsidó hitközségeket és testületeket a mozgalomhoz való csatlakozásra és tegyék lehetővé a héber írók munkáinak kiadását azzal, hogy alapot teremtenek a művek kiadására. A héber világkongresszust pedig állandó intézménnyé kell fejleszteni. A konferencia egy permanens és pénzügyi bizottságot választott.

NAPROL-NAPRA

Amerikai statisztika szerint a XV. század vége óta a földön körülbelül egy milliárd uncia aranyat termeltek ki. Ebből Amerikára esik az öszttermelés 40 százaléka, Afrikára 27, Ausztráliára 17, Ázsiára 10 és Európára 4 százalék.

Mukdenben a most létesített autógyárból mozsárdurrogás és tüzijátékok szikrázó fénye közepette gördült ki az első Kinában készült gépköcsi. Kínai szakértők a terepviszonyoknak legjobban megfelelő kocsi típust kerestek s a modell így állott elő. Fel karják venni a tömeggyártást az olcsó kínai munkaerő felhasználásával s remélik, hogy idővel a külföldi gyártással szemben is versenyképes autót állíthatnak majd elő.

A budapesti meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint változékony, szeles és hűvösebb időjárás várható, egyes helyeken, főként keleten, még zivataros esőkkel. A hőmérséklet Budapesten ma délben 28 fok Celsius volt.

Kronfeld osztrák vitorlázó repülő a belga főváros repülőterén a belga uralkodó pár előtt bemutatta a vitorlázó repülést. Ott volt a bemutató-repülésen Piccard professzor sztratoszféra-repülő is.

Suthamptoni és Liverpooi hajózási körökben attól tartanak, hogy a kikötők bevétele csökkenni fog és a munkanélküliség emelkedik az angol hajózárságok azon határozata folytán, hogy az idei nyáron Amerikába irányuló hajójárataik számát csökkenteni fogják.

A bresti kikötőből naponta három hajórakomány eper megy Angliába Franciaországból, mert Angliában legtöbb helyen az eper napfény hiányában száraz éretlen állapotban megróghat. Volt olyan nap, amikor az eperimport értéke a negyvenezer fontot meghaladta.

Manchester városa közuti villamosvonalait fokozatosan autóbusszforralommal helyettesíti, mert a kísérleti vonalakon az autóbusszüzem gyorsabb, kényelmesebb és biztonságosabb bizonyult és ezenfelül kedvezőbb pénzügyi eredményt tudtak az autóbusszüzemmel felmutatni.

A londoni amerikai kereskedelmi kamara a nemzetközi cukoripari tanács ülésére alkalmából villásreggelt adott a delegátusok tiszteletére, amelyen Thomas, a dominionok angol minisztere felköszöntöt mondott.

Csikágóban Al Capone adócsalási bűnügyében június 30-án hirdettek ítéletet. Azt hiszik, hogy a bandavezért legalább három évi fegyházbüntetéssel fogják sújtani.

Huggenheim, Masson-Day, Dencer és Stamford amerikai bankárok Európában töltendő szabadságuk egy részét a német birodalmi fővárosban töltik, ahova meg is érkeztek.

TOZSDE

Kolozsvár, 1931 június 24. Márka 39.98, holland forint 68, dollár 168.50, font sterling 817¹/₄, francia frank 6.62, lira 8.85, cseh korona 4.99¹/₂, pengő 29.40, dinár 3, schilling 23.70, svájci frank 32.70, zloty 19¹/₂.

Bukarest, 1931 június 25. Francia frank 6.64, font sterling 816, dollár 167, belga frank 23.40, lira 8.78, svájci frank 32.40, cseh korona 4.98, schilling 23.70, márka 39.90, pengő 29.40, holland forint 67, dinár 2.95.

Zürich, 1931 június 25. Márka 122.40, holland forint 207.50, dollár 5.15⁵/₈, font sterling 25.08¹/₄, francia frank 20.18¹/₄, lira 26.98¹/₂, cseh korona 5.26¹/₂, pengő 90.04, dinár 9.12¹/₄, lei 3.07, zloty 57.75, schilling 72.44.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank

Részvénytársaság CLUJ, P. Unirii (Mátyás kir.-tér) 7.

Betéteket előnyös kamat mellett fogad el és rendszerint felmondás nélkül fizet vissza. — Olcsó kölcsönöket nyújt.

FIÓKJAI: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely, Nagyváradon és Temesváron.

Saját tőkéi 143 millió lei

AFFILIÁLT INTÉZETEI: Tordaaranyosmegyei Takarékpénztár Rt. Torda Alsófehé gyevi Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagye ud, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Szék udvarhelyen és Szt.-Kereszturon, Szászregényvidéki Takaré- és Hitel Rt. Szászregényben és Népbank Rt. Bánffyhunyanon, Szamosújvári Hitelbank Rt. Szamosújváron.

Minden bankügyletet a legelőnyösebben végzi! Áruraktárai a vasut mellett.

1931. június 26.
 dozó Kolozs Csoportjának gyűlése
 június 25. Az Árva Helyi Csoportja a évi közgyűlést. mint a helyi csoport az ülést. Rámutatón a nos elszegényedé vezet igen súlyos a. A tagok száma ett taggyűlési akció denciát mutat. A utolsó esztendőbe rel redukálódott. E egyk és árvák a leg snylódve az Árva várnak segítségét egyk egyetlen jövő lejes havi segíé tttat nekik, de a gazdasági helyzeté egyélyezést kényse i, hogy a lefolyt kécióra előteremtse m nagyszámú árva ésű tíhucai nyarak ak a nyomor köve e egészségüket is .
 athatóbb munká mert az elmúlt évbe árán tudott a ves kötelezettségein eleg bejelenti, hog Árvagondozó Hely öje állásából eltáv 5 és fél éves lelő tlan munkásságát as évben lefolytato rsébet titkárnó. assa fel, a pénztá os pntárnok, a os Samu ellenőr.
 az Árvagondozó é ében fejezi ki kösz öknek lelkes mu
 ertész Márton prop gyület 1931. év zavakkal bucsusza tet kilépése alká
 zo nevében Kertés
 bizonyították a eromlását. Fokozot fel az egyesület e adalmának mindk száz éhező árva Árvagondozó szer
 ések és indítványok es évre a következő meg:
 rger Zsigmondné Fülöp, társelnök n Gyula főmérnök tonné, Sipos Jenő k: Steiner János éza, titkár: Star Samu, dr. Neumann r. Erzmann Béla r. Fenichel József u választmányt
 s Iványi Grün művészek nagy ozsváron
 yar festőművésze kiállítására Kolozs elátható volt
 Már az első na gának örvendett tók száma napró ozsvár legjobb kiállítását, az a k csodálni, de é állítás értékeit.
 érhető. Haszn pesten is feltűn elkesedéssel Bud ge sem karolna tárlatot Kolozsva Már eddig is sz eladások és so egyzések. A kiáll marad nyitva.

SPORT

Komplett első csapatával játszik a Vasas a Haggibbor megerősített együttese ellen

Cluj-Kolozsvár, június 25. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A vasárnap, hétfői Vasas mérkőzésekre nagy elánal folytatják egyesületeink az előkészületeket. A Haggibbor hajdani nagy csapatát megközelítő összeállítással veszi fel a küzdelmet a Vasas játékosai alkotják. A Haggibbor az országos nagyklasszisú zsidó játékosaival erősíti meg együttesét és így olyan nagy játékerőt képviselő csapatot állít sorompóba, mely felveheti a küzdelmet az ország összes nagy egyesületeivel. Vasárnap zsufozt nézőközönségre számít a Haggibbor, melynek hosszú idő óta ez az első reprezentatív meccse. Ezzel a meccsel indítja meg a Haggibbor hetek óta tartó átszervezés után ugyszólván ujjászületett együttesét, mely rövidesen a régi nagy Haggibbor napokra emlékeztető meccsekkel fogja meglepni a közönséget és különösen a bajnokság többi egyesületeit.

A két csapat összeállítása vasárnap a következő lesz:

Vasas: Pintér, Szemere, Rottler (Payer), Vági, Strohl, Kiss, Jeckl, Dán, Egri, Brünnecker, Stanzl (Jelinek).

Haggibbor: Rosenfeld I., Zélig—Havas, Ordentlich—Klein—Hamlet, Glanzmann, Krausz, Rosenfeld II., Reitter, Weisz.

A Vasas hatalmas játékerőt képvisel, de a Haggibbor is ebben az összeállításban olyan erős, hogy egyenlő ellenfélként állhat fel a Vasas ellen. A játék annál érdekesebbnek ígérkezik, mert úgy a Vasas, mint a Haggibbor a stílusos, technikás futball híve és így mindkét részlől sima, fair játékra van kilátás.

A III. Ker. győzött Nagyvárad kombináltja fölött. Nagyváradról jelentik: A III. Ker., mely vasárnap 6:3 (2:2) arányban vereséget szenvedett a NAC-tól, szerdán szép játékkal. Kármán (2) és Fenyvesi góllaival győzött a nagyváradai kombinált ellen. A mérkőzést a III. Ker. megérdemelten nyerte.

A „csikók“ 24 emberrel érkeznek Romániában. A június 4-én és 5-én lejátszó Bukarest—Budapest és román-magyar válogatott meccsekre az MLSZ 24 csikót küld ki, ezzel is dokumentálva, hogy respektálja a román csapat játékerejét. A magyarok így mindkét napon friss együttesrel szerepelnek.

Mi törfönt a Hungaria—NAC mérkőzésén?

Kaptuk a következő levelet:

Az Uj Kelet Tek. Szerkesztőségének,

Kolozsvár

Tiszteletteljes hivatkozással nb. lapjuk 135. számában megjelent „A váradai közönség terrorja, a NAC durvasága és a bíró pártossága sem gátolta meg a Hungaria győzelmét“ című sportcikkükre, az audiatura et altera pars elve alapján, kérjük, méltóztatassanak a legközelebbi alkalommal alanti cikkünket szösz szerint lehozni:

Azzal a megállapítással, hogy a NAC—Hungaria meccsről közölt tudósításuk sajnálatosan téves volt és mélyen sértette úgy az egyesületünk vezetőségét, mint a nagyváradai közönséget, pontrólpontra haladva ismertetjük Önöknek, hogy tulajdonképpen mi is történt:

Először is csak 5000 ember vonult ki a mérkőzésre, de mind az 5000 ember igenis azért ment ki, hogy a Hungaria főlényes és szenzációs játékában gyönyörködjen. A közönségnek semmilyen csoportja sem provokált a pályán verekedést, sem botrányt, mert a botrányt a Hungaria játékosai provokálták. Az ami pedig a pályán történt, nemhogy a nagyváradai sportközönségnek nem válik díszére, de a Hungáriának örök szégyenére válhatna.

A közönség abszolút fegyelmettséggel viselkedett. Tüntető tapsviharral fogadta a Hungaria lefutó legénységét, már két góllal vezetett a H., de a váradai közönség még mindig tapsolt a nagy tizenegynek. Természetes, hogy még jobban tapsolt, amikor a váradai tizenegy mindent el-sőprő elánnal 2 perc leforgása alatt káprázatos csatárjáték után kiegyenlített. A kiegyenlítés után a Hungaria alig ócsu-

dott fel a meglepetéstől, újabb váradai rohamok s veszélyben látszott lenni a prémium! Igen, a prémium s ezért kellett beleadni a H.-nak testét-lelkét, főleg a testét. Kétségbeesett testjével harcolt a H. a győzelemért, sorozatos durvasággal és nagy elánnal támadt. Tizenhatoson belül Nagy kézzel pofozta Bodola passzát. Tizenegyes! Itt kezdődött a botrány! Mandl mellbevágta a bírót s az összes H. játékosok, élén Barátkyval, készek voltak a legparásabb botrányra. Akik beszaladtak a váradiak közül a pályára, NAC vezetőségi tagok voltak s csak azért szaladtak be, hogy megakadályozzák a botrányt. Természetes, hogy amikor a közönség látta, hogy Mandl és társai verekedésre készek, a közönség sem hagyta szó nélkül s élénken adott nemtetszésének kifejezést a tribünről. Ez volt az a nagy botrány! Sok lamentáció után a tizenegyes góllá lett értékesítve s mingyárt vége is volt a féldőnek. Ahogy lementek a pályáról, dr. Kisfalvy ur egy NAC drukker, ki „Pfüj Hungaria“-t kiáltott, pofonvágott. Kisfalvy dr. urat el akarták vinni a rendőrök s a NAC volt az, aki kimentette a rendőrök jogos karjaiból.

A második féldőben, amikor 3:2-re vezetett a NAC, természetesen még durvább játékkal igyekeztek kiegyenlítani. Kiegyenlítették, sőt megszerezték a győztes gólt is! Hogy milyen modorban ment ez a lélekemelő harc, élénk tanúsággal szolgál Dézsy, Kádár, Mike és Czinczér játékosainknak vizum repertumai. Összeviszsa vannak rugva.

Valóban, hatalmas fölényrel ment a játék a második féldőben a Hungaria részéről, ez tagadhatatlan, mint ahogyan nem lehet tagadni, hogy a Hungaria abszolút nagy játékerőt képvisel, azonban az is letagadhatatlan, hogy a nagyváradai közönség még nem látott a váradai pályán ilyen durván játszó külföldi csapatot. Volt itt a Nemzeti, Attila, Ferencváros, Beszkárt, Postás, de a közönség csak tapsolni tudott nekik, mert játszottak és nem durváskodtak. A váradai pályáról még nem ment el csapat azzal az impresszióval, hogy a közönség durva!

Arról viszont a NAC tizenegye nem tehet, hogy Váradon még egy Hungaria sem tud sétálgatni győzni s ha győzni akar, akkor játszania kell! Arról sem tehetünk, ha arról a Hungáriáról van jelenleg szó, amelyik egy nappal azelőtt valóban sétálgatott verte meg Kolozsvár legjobbjaitól telített KAC csapatát. Ha nem rughatták volna tucatszám a gólt a kolozsvári pályán, majd megmutatták volna ott is, hogy mit tudnak, ha a prémium megszerzéséről van szó! Akkor Önök sem itélték volna csak úgy el Várad sportközönségét és húszeves multu, mindenkor fair játékaról híres NAC-át!

Még annyit, hogy a NAC nem játszott közönséjatekosokkal. Kolumbán volt csak kölcsönkérve Aradról a letiltott Kuszka helyett. A többi mind NAC játékos volt. Azaz annyiban van Önöknek igazuk, hogy nem NAC-játékosok, mert eddig talán többet szerepeltek a különböző román nemzeti és liga válogatott csapatokban, mint a NAC-ban. De hogy ne játszon mégse a NAC az egyetlen kölcsönjátékosával se, az első percekben leküldték Kolumbánt a pályáról s még ma is, hetekre, használhatatlanná tett lábál emelkedhetik a Hungaria abszolút fair és gyengéd játékmódoráról.

B. tudósításuknak a Districtre utaló soraira, anyi a megjegyzésünk, hogy a District elnöke, Simoc Augustin, volt az, aki a legmélyebb felháborodással tiltakozott a szokatlan, botrányokozó Hungaria-módor ellen s ő volt az, aki csak a mi hosszas könyörgésünkre volt hajlandó állni attól, hogy Kisfalvy dr. ur, ki nem átalított megpofozni egy gyereket, ne a rendőrségen legyen felelősségre vonva az ilyen szokatlan eljárása ellen egy külföldi sportembernek.

Elégtételt csak nekünk kellene kérni. Elsősorban közönségünk miatt is, kik első-izben voltak kitéve külföldi csapattól ilyen csunya botránynak.

Fogadja mélyen tisztelt Szerkesztő Ur tiszteletünk kifejezését és vagyunk jelen soraink közléséért előre is köszönetet mondva,

kiváló tisztelettel:

Klein
főtákar h.

Grünstein
elnök

Készséggel adunk helyt a NAC fenti nyilatkozatának és csak anyit jegyzünk meg, hogy a KAC-ban nem Kolozsvár legjobbjai szenvedtek a Hungáriától vereséget. Kolozsvár legjobbjai: az U. kitünő csapata, helytálló város színeért. A kolozsvári közönség jól látta azt a „sétálgatlop“-ot, ahogyan a Hungaria szinte vereséggel hagyta el az U. elleni meccs után a pályát.

Színház—Művészet

Ki a tigris?

Tegnap kezdte vetíteni a Szinkör Mozgó az Ufa hangos világfilmjét, a bűnügyi filmek királyát, melynek címe: Ki a tigris?

A hangosfilm feltalálása óta nem alkotnak ilyen izgalmas, pattanásig feszült filmet, mint a Ki a tigris? Az első perctől kezdve a legvadabb tempóban rohan előre a titokzatos cselekmény, egyre növekszik a tempó s az utolsó pillanatok kulminációjában megoldódik a pályán: Ki a tigris?

Az alvilág rejtélyes, bűnös életében

játsszódik le a cselekmény. A főszereplők pedig:

Charlotte Susa, Harry Frank, Gertrude v. Berliner, a kitünő szövegíróval és zeneszerzővel szövetkezve valóban bűnügyi remekművet alkottak, amelyhez nincs fogható sehol.

Ezt a páratlanul érdekes filmet 10 és 20 lejes helyárrakkal vetíti a Szinkör Mozgó, amelynek óriási befogadóképessége lehetővé teszi, hogy ezt a világfilmet ilyen olcsó helyárrakkal hozhassa ki.

A MAGYAR SZÍNHÁZ IRODAJANAK KÖZLEMÉNYEI

Ma este „Diákszerzem“ nagyon olcsó mozhelyárrakkal. Zsufozt nézőtér kitérő tapsai fogják ma este köszönteni a „Diákszerzem“ változatos, gazdag, ragyogó szépségeit. Kondor Ibolya, Véghelyi Iza, Csengeri Ica, Jung János (mint vendég), Ihász, Tompa, Selmezy, Réthely, Leóvey lesznek a „Diákszerzem“ főszereplői. Nagyon olcsó mozhelyárrak.

Alig van már jegy a szombat esti kabaréra. Példátlannul gazdag műsor. Sorsolás. Nagyszerű multság. Elővételben kapkodták el csaknem minden jegyet a holnap esti vidám kabaré-estre. Uj egyfelvonásos bohózatok, tréfák, mókák, énekek és táncok tarkítják az estét. Halász Lajcsi, a Splendidben muzsikáló híres primás legszebb nótáit fogja énekelni, játszani. A sorsolás főnyereményei: Egy páholybérlet a jövő évadra, egy zsöllyeszék, egy támlásszék, egy erkélybérlet a jövő évadra. Egy nagyon értékes cigarettatárca, beleértve a kedvelt színésznők és színészek emlék-autogramja. Egy gyönyörű album, a Fotofilm mesterműve, a társulat dedikált fényképeivel és még egy sereg meglepetés. Sorsjegy nincs. Aki megváltja jegyét, ezzel már részt vesz a sorsolásban. De siessen mindenki a jegyváltással, mert holnap már alig lesz egy szál jegy.

A Magyar Színház heliműsora

Péntek: Diákszerzem. (Operettrevü repiz. 12 képből, nagyon olcsó mozhelyárrakkal. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Kondor Ibolya, Véghelyi Iza, Ihász, Tompa, Selmezy fellépésével.)

Szombat d. u. 3 órakor: Gyermekekölődés nagyon olcsó egység, a mozhelyárraknál is olcsóbb helyárrakkal: Dörnyögő Demeter. (Valamennyi földszinti jegy 30 lej, erkélyjegy 20 lej, páholy öt személy részére 100 lej.)

Szombat este 9 órakor: Vidám nyári kabaré. 20.000 lej értékű nyeremény sorsolással. (Uj magánzámok, tréfák, egyfelvonásos bohózatok, táncok, mókák. Sorsolás sorsjegyvetél nélkül. A belépőjegy maga a sorsjegy. Aki jegyet vásárol résztvesz a sorsolásban is. Első díjak: Egy páholybérlet a jövő évadra. (Bérlet ára 12.000 lej) Egy zsöllye bérlet a jövő évadra, egy támlásszék bérlet a jövő évadra, egy erkély bérlet a jövő évadra. Nagy értékű cigarettatárca a társulat legnépszerűbb tagjainak emlék autogramjával. A Fotofilm által kiállított gyönyörű album a társulat tagjainak dedikált fényképeivel, stb., stb.)

Vasárnap d. u. fél 3 órakor: Első tavasz. (Operett-ujdonsg, nagyon olcsó mozhelyárrakkal. Kondor, Véghelyi Iza, Ihász, Tompa fellépéssel. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lej.)

Vasárnap este 9 órakor: Harapós férj. (Operett-ujdonsg, 3-szor.)

Hétfőn este 9 órakor: A nóta vége. (Operett előadás nagyon olcsó mozhelyárrakkal. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lej.)

Szinkör-Mozgó műsora

Péntek: Ki a tigris? (Az Ufa világhírű hangos bűnügyi drámája, a legizgalmasabb, legérdekesebb német beszélő film. A főszerepekben: Charlotte Susa, Harry Frank, Gertrude Berliner. Előadások: 3, 5, 7 órakor, helyárrak: 10 és 20 lej.)

Szombat: Ki a tigris? (Előadások: 5 és 7 órakor.)

Vasárnap: Ki a tigris? (Előadások: 5 és 7 órakor.)

CORSO-MOZGÓ műsora

Péntek 5, 7 és 9 órakor: A szívárvány. Szentimentális szerelmi dráma. Főszereplők: Marian Nixon, Lloyd Ingraham. Műsor előtt: Szenzációs hangos kabaré.

RADIO MÚSOR

IDŐ: KÖZÉPEURÓPAI

Péntek június 26.

Bukarest. 20.45: Mascagni: Parasztbecsület c. operája. 21.45: Hírek.

Berlin. 20.30: Vigopera.

Breslau. 19: Grammfón.

Hamburg. 20: Koritz Otto: Az ő tenorja c. operettje.

Langenberg. 23: Tánczene.

Lipce. 20: Zenekari hangv.

Varsó. Poznan. 20.15: Filharmonikus hangv.

Kattowic. 22.30: Könyvű és tánczene.

Milánó. 21.15: Hangv. a Scalaból.

Róma. 21: Vegyes hangv.

Prága. 19.05: Dalok. 20: Hang.

Pozsony. 18: Magyar óra.

Brünn. 17: Grammfón.

Osló. 20: Rádiózenekar.

Toulouse. 22.45: Orgonahangv.

Budapest. 9.15: Hangv. 9.30: Hírek.

12.05: Cigányzene. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek.

5: Caligula császár 2000 éves hajója a Nemi-tavon. 5.30: Zenekari hangv. 6.30: Felolvasás. 7.30: Napkelet lírája. R. Simonffy Margit előadása. 7: Tárogató est. 8.45: Grammfón-operaest. Utána pontos idő-

Szombat, június 27.

Bukarest. 20: Opera. Utána hírek.

Budapest. 9.15: Grammfónhangv. 9.30: Hírek. 12.05: Férfikvartett. 12.25: Hírek.

1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek.

4: A Magyar Cserkészszövetség előadása.

4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek.

5: „Ezek is emberek“. Novella. — 5.25: Cigányzene. 6.45: Beteg emlékszünet. felolvasás. 7.15: Jazz. 8.15: Nagy Endre konferánza. 8.35: Emlékünepély Joachim születésének századik évfordulójára.

Utána pontos időjelzés, időjárás, hírek, majd cigányzene.

Bécs. 19.20: Steiner Ferenc kamarazene-kes dalesztje.

Breslau. 21.10: Népszerű hangv.

Frankfurt. 22.50: Tánczene.

Lipce. 20.20: Táncok és divatos dalok.

Varsó. 22.30: Chopin művei.

Poznan. 20.15: Verdi: Traviata című operája.

Kattowic. 22.30: Chopin művei.

Milánó. 21.35: Korálhangv.

Róma. 21: Giordano: Szibéria című operája.

Apróhirdetések

Jutányosan eladó Szilágysomlyón (Simleu-Silvaniei) két részből álló családi háza nagy telekkel. Érdeklődni Cuj, Str. Paris 30 szám alatt.

Irodának 2 szép földszinti szoba, lakásnak is kiadó. Str. Regina Maria 15.

Ujjonnan átalakított modern, két szobás előszoba, konyha, fürdőszobás lakás július 1-re kiadó. Érdeklődni Str. Paris 38 szám.

XIV. ÉVF. * 1
Cluj—Kolozs
június 27 Sz
5691 É

Az Uj Kelet
és bánsá.

Cikkeink
forrás m

Kéziratok
megőrzési

A badacson

Maniu Gyula visszatért, de ezzel a gém bevonul a történelem bukaresti Adeveru kus lap, amely a kormányzásának időelte meg Maniut ma elismerni ké Maniu visszavonulását követelménye man politikai élet nem a nemzeti parnkéntes száműzetés érek között egymásások és a legutóbb gyíjtják, hogy a legfalkoznak ezzel az iges és pontos meri teljes egészükb Egyetlen ember tudna: Maniu Gyulgat. A nemzeti parsem volt a hangzatos bere. Mégis beszéltette, hogy elrejtse egyes gondolatait, s eit. Most azonban nyugtalanító titokz visszavonulását, egy resztus, egyetlen bent benti fel a fátyla yekről, amelyek alga, hogy pontot tegt itikai élet legmarkarrierje után.

Maniu a tizenkilémalizmusának politikai. Ennek ideológiába s ezt a doktrin politikai pályafutásnia megteremtése u politikai koncepciói szemben a régi kirámvűvés, lehiggadt eruma sem tudott elakát találni azokho akik a Kelet lendít és fogékonyságabb moralitást és ben gyakori inkonzselték. Azóta szak harc a Regát és Er tendőbe tellett, amig a hatalmat kiverek hatalomban nem S eltávolították a előtt még befejezhe mód, ahogyan az en zérét, az egyesülés ották a hatalomról ték Maniu Gyulát, történtek felett. A oldása és az uj pol csak arról győzték ette a legfelsőbb ról is, hogy ez a ános természetű és zernek a kifejezés állott Maniu előtt hajtani a fejét az an felvenni vele s vagy pedig a helvevonna, visszavonu Az utóbbi választ éenek hatalmas vissarról, hogy lépése kezmenyek nélkül. zott dolog volna tozni — a román a agasztóan zava let, hogy igazza v midőn azt írja, hog mete javára dolgoz áltás is, amely m ről a legenda va